

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 3 – 4 grudnia 2013 r. na kierunku „rolnictwo” prowadzonym w ramach obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedzinie nauk rolniczych, poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólno-akademickim, realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej w Instytucie Politechnicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. E. Szczepanika w Suwałkach

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska – członek PKA,

członkowie:

prof. dr hab. inż. Piotr Stypiński – członek PKA, ekspert merytoryczny PKA,

prof. dr hab. inż. Franciszek Rudnicki - ekspert merytoryczny PKA,

mgr inż. Maciej Markowski – ekspert ds. formalno – prawnych,

Agnieszka Marchlewska – ekspert ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna dokonała ponownej oceny jakości kształcenia na kierunku „rolnictwo”. Procedura oceny została przeprowadzona w związku z upłynięciem dwuletniego okresu na jaki została wydana ocena poprzednia.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą, z uwzględnieniem zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zespół Oceniający przed wizytacją dokonał analizy przygotowanego przez władze Uczelni Raportu Samooceny, jak również raportu z poprzedniej wizytacji PKA, przeprowadzonej na kierunku „rolnictwo”. Na spotkaniu poprzedzającym wizytację ustalono podział kompetencji w trakcie wizytacji. W trakcie wizytacji Zespół Oceniający odbył szereg spotkań indywidualnych oraz grupowych z władzami Uczelni i Instytutu, nauczycielami akademickimi, Zespołem ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnikiem Dziekana ds. Praktyk na kierunku oraz studentami ocenianego kierunku. Zapoznał się z dokumentacją dotyczącą kierunku „rolnictwo”, losowo wybranymi pracami dyplomowymi oraz dokonał hospicji wybranych zajęć dydaktycznych. Zespół Oceniający szczególnie wnikliwie poddał oglądowi bazę dydaktyczną, w której prowadzone są zajęcia dydaktyczne. Wyniki wszystkich przeprowadzonych czynności umożliwiły sporządzenie raportu z wizytacji.

Władze Uczelni oraz wizytowanej jednostki stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA i zapewniły pełny dostęp do wymaganych dokumentów i materiałów.

Po przeprowadzonej wizytacji, na podstawie sformułowanych uwag w trakcie spotkania podsumowującego przebieg wizytacji, Uczelnia podjęła natychmiast działania naprawcze. O podjętych działaniach poinformowała pismem datowanym na 24 stycznia 2014 roku Biuro Polskiej Komisji Akredytacji. Przesłane przez Uczelnie materiały zawierały także dokumenty w formie załączników potwierdzające wdrożone procedury. W ramach podjętych działań doprecyzowano efekty kształcenia oraz plany studiów na kierunku „rolnictwo” (załącznik 1), opracowano nową matrycę efektów kształcenia (załącznik 2), opracowano wytyczne dotyczące jakości prac dyplomowych (załącznik 3), przedłożono plan hospicji na kierunku „rolnictwo” w roku akademickim 2013/2014 (załącznik 4), dokonano zmian w niektórych procedurach związanych z funkcjonowaniem WSZJK (załącznik 5 i 6),

poinformowano o przydziale przedmiotów zgodnie z kompetencjami nauczycieli. Wdrożone przez Uczelnie zmiany zostały uwzględnione przy formułowaniu ocen przedłożonego raportu z wizytacji.

Ponadto po otrzymaniu Raportu z wizytacji Uczelnia ustosunkowała się do uwag zawartych w kryterium 8 Raportu.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

Załącznik nr 3 Informacje o wynikach poprzedniej oceny jakości kształcenia

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1) Uczelnia przyjęła strategię rozwoju na lata 2012-2016 uchwałą nr 26 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach z dnia 20 marca 2012 r. Dokument ten określa ogólne kierunki w funkcjonowaniu Uczelni w planowanym okresie, poprzez wyznaczenie 13 celów strategicznych. W kontekście funkcjonowania kierunku „rolnictwo” szczególnie istotnym wyznacznikiem jest dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb regionu i rynku pracy oraz otwarcie oferty kształcenia na państwa sąsiednie.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Instytut Politechniczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach jest podstawową jednostką organizacyjną uczelni zgodnie z § 9 Statutu PWSZ w Suwałkach wprowadzonego Uchwałą Senatu Uczelni nr 2 z dnia 29 maja 2012 r. z późn. zm., podlega on wymaganiom określonym w art. 70 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, nakładającym obowiązek opracowania strategii rozwoju jednostki spójnej z dokumentem ogólnouczelnianym przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej. Obowiązek ten został wypełniony poprzez opracowanie „Strategii funkcjonowania i rozwoju Instytutu Politechnicznego do 2016 r.”, zatwierdzonej Uchwałą nr 9 Rady Instytutu Politechnicznego z dnia 23 kwietnia 2013 r. Dokument ten ma charakter ogólnej deklaracji programowej oraz, jak sama nazwa tego dokumentu wskazuje, wyznacza kierunki funkcjonowania Instytutu w sferze: 1. Organizacji Instytutu i zarządzania dydaktyką, 2. Współpracy Instytutu z ośrodkami naukowymi, instytucjami, przedsiębiorstwami i gospodarstwami rolnymi, 3. Działań promocyjnych. Nie wskazuje on precyzyjnych celów strategicznych i operacyjnych, jak również wskaźników ilościowych i jakościowych, mogących służyć weryfikacji skuteczności jej realizacji. Pomimo wymienionych ułomności związanych ze stroną redakcyjną przedłożonego dokumentu należy stwierdzić, że koncepcja kształcenia na kierunku „rolnictwo” w pełni nawiązuje do misji i strategii PWSZ w Suwałkach oraz do strategii Instytutu Politechnicznego. Kierunek studiów „rolnictwo” jest również zgodny z programem rozwoju Suwalszczyzny i Podlasia, które ze względu na warunki przyrodnicze i społeczne są szczególnie predysponowane do rozwoju produkcji rolniczej przy zachowaniu walorów przyrodniczych i turystycznych tego regionu. Pozytywnie należy ocenić zwiększenie oferty kształcenia dla młodzieży z Litwy oraz nawiązanie kontaktów z Polonią na Litwie i w Białorusi.

Program kształcenia jest przeciętnie zróżnicowany, bowiem oferuje dwie specjalności. Niemniej jednak uwzględnia w zasadzie specyfikę regionalną i zapotrzebowanie rynku na tak wykształconych absolwentów. Analizując merytorycznie program kształcenia w aspekcie misji Uczelni i strategii rozwoju kierunku większą uwagę powinno się zwrócić na rozwój kształcenia w zakresie produkcji zwierzęcej, zwłaszcza bydła mlecznego, co związane jest ze specyfiką regionu i warunkami przyrodniczymi (słabe gleby, duży udział trwałych użytków zielonych, dobre tradycje w mleczarstwie).

2) W strategii Instytutu Politechnicznego PWSZ w Suwałkach podkreśla się współpracę z otoczeniem zewnętrznym. Instytut od wielu lat współpracuje z ośrodkami doradztwa rolniczego, przedsiębiorstwami produkcji około rolniczej oraz z gospodarstwami rolników indywidualnych. Władze Instytutu w trakcie wizytacji przełożyły dokumenty potwierdzające nawiązanie kontaktów z 16 podmiotami. W kontekście realizacji celów kształcenia istotna jest współpraca z Podlaskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o, Zakładem Usług Rolniczych i Naprawczych w Suwałkach oraz z właścicielami dużych towarowych gospodarstw rolnych. Wzajemne kontakty należy ocenić jako bardzo owocne. W Uczelni funkcjonuje Konwent składający się z przedstawicieli otoczenia Uczelni. Opiniuje on główne kierunki rozwoju Uczelni, ale nie określa pożądanych efektów kształcenia.

Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia dla kierunku „rolnictwo” na etapie ich projektowania oraz po półrocznym okresie ich wdrażania. Władze Instytutu oraz Uczelni spotykają się ze studentami ocenianego kierunku w sprawie opracowywania koncepcji kształcenia. Jednak praktyczny udział studentów w formułowaniu efektów był do tej pory znikomy, sprowadzał się jedynie do formalnego zatwierdzania określonych dokumentów (np. programu kształcenia). Zwrócić należy uwagę władzom Instytutu na możliwość korzystania z opinii studentów, ponieważ niemal wszyscy wywodzą się ze środowisk wiejskich.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Koncepcja kształcenia na kierunku „rolnictwo” jest powiązana z misją i strategią Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach. Uwzględnia także potrzeby regionu.**
- 2) W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku biorą aktywny udział interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) W PWSZ Suwałki kształcenie na kierunku „rolnictwo” jest prowadzone od roku akademickiego 2005/2006. Do 2012 roku cele i efekty kształcenia oraz program studiów były formułowane w oparciu o obowiązujący wówczas standard dla studiów I⁰ tego kierunku.

W 2012 roku Uczelnia, dostosowując się do obowiązującego prawa¹, sformułowała efekty kształcenia i opracowała program, który ma zmierzać do realizacji tych efektów. Przewidziano kształcenie kierunkowe I⁰ w profilu ogólno-akademickim, prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego inżyniera, z 2 modułami specjalnościowymi: „agronomia” oraz ‘agroturystyka’. Należy zauważyć, że w obowiązujących aktach prawnych, dotyczących szkolnictwa wyższego, nie występuje pojęcie „specjalność kształcenia”, ale występuje pojęcie modułu procesu kształcenia, bez zdefiniowania czym jest moduł. Można więc uznać, że specjalność jest odpowiednikiem modułu.

¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011r., w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (Dz. U. nr 253, poz. 1520)

W związku z powyższym studenci trzeciego i czwartego roku studiów studiują w oparciu o standardy kształcenia wprowadzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. (Dz. U. Nr 164, poz. 1166). Natomiast studenci pierwszego i drugiego roku realizują program wynikający z zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.) oraz zgodny z rozporządzeniami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r w sprawie prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) oraz z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Oceniając cele i efekty kształcenia studiów przebiegających w oparciu o standardy kształcenia na kierunku „rolnictwo” należy stwierdzić, że są one zgodne z tym standardem. Pełną zgodność z wymienionym standardem wykazuje struktura kwalifikacji absolwenta oraz jego sylwetka.

Punktem wyjścia do opracowania efektów kształcenia dla programów realizowanych w oparciu o KRK były cele kształcenia ujęte w 6 punktach. Te cele odpowiadają kompetencjom właściwym dla kształcenia rolniczego. Uczelnia określiła też opisowo sylwetki absolwentów kierunku studiów i poszczególnych specjalności. Tak ujęta charakterystyka kierunku wskazuje wiedzę i umiejętności właściwe dla funkcjonowania absolwentów w praktycznym rolnictwie i jego otoczeniu.

Na podstawie przedłożonych dokumentów oraz rozmów z władzami Instytutu można stwierdzić, że system KRK na kierunku „rolnictwo” został w pełni wdrożony. Oprócz wymienionych powyżej przepisów rangi Ustawy i rozporządzeń Ministra dotyczących wytycznych dla konstruowania efektów kształcenia, podstawą dla opracowanie efektów kształcenia była Uchwała Nr 29 Senatu PWSZ z dnia 20 marca 2012 r. w sprawie „Wytycznych dla rad Instytutów w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach I stopnia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach”.

Efekty kształcenia sformułowano dla kierunku studiów. Przyporządkowano je do obszaru kształcenia w zakresie nauk rolniczych i leśnych, opisanego w Krajowych Ramach Kwalifikacji (KRK). Wskazano aż 5 dyscyplin naukowych, z dziedziny nauk rolniczych, do których odnoszą się sformułowane efekty kształcenia. Wprawdzie w koncepcji kształcenia przyjęto jego interdyscyplinarność, to większość efektów odnosi się do dyscyplin „agronomia” oraz „zootechnika”, a w małym stopniu do pozostałych dyscyplin. Sformułowane efekty obejmują 20 efektów w zakresie wiedzy, 21 dotyczących umiejętności oraz 7 dotyczących kompetencji społecznych. Większość tych efektów odpowiada wskazaniom określonym w Krajowych Ramach Kwalifikacji (KRK) dla profilu ogólnoakademickiego pierwszego stopnia kształcenia w obszarze nauk rolniczych oraz dla studiów inżynierskich. Jednak wśród efektów w zakresie wiedzy ujęto cztery (K1A_W17 – K1A_W20) odnoszące się tylko do modułu specjalnościowego „agroturystyka”, które luźno wiążą się z kształceniem kierunkowym. Właściwym byłoby wyodrębnienie efektów kierunkowych oraz efektów dla poszczególnych specjalności. Oceniając spójność kierunkowych efektów kształcenia z efektami zdefiniowanymi w poszczególnych przedmiotach należy stwierdzić, że w przypadku przedmiotów realizowanych zarówno na specjalności „agronomia” jak i „agroturystyka” jest ona pełna. Efekty kształcenia opisane w sylabusach są z reguły jednoznaczne, a ich wartość merytoryczną oraz walory informacyjne należy ocenić wysoko. Zawierają one treści, które bardzo dobrze informują potencjalnego słuchacza o przedmiocie. Dzięki tym informacjom można ocenić, że realizacja szczegółowych efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów pozwala poprzez realizację różnych przedmiotów na osiągnięcie zadeklarowanych efektów kierunkowych. Na podstawie uwag przekazanych przez Zespół Oceniający PKA Uczelnia natychmiast

podjęła działania mające na celu zmodyfikowania efektów kształcenia na kierunku „rolnictwo”. Rada Instytutu Politechnicznego w dniu 21 stycznia 2014 roku podjęła uchwałę nr 1/2014, w której zmieniono efekty kształcenia dla kierunku. Opracowano w zakresie wiedzy 12 efektów, w zakresie umiejętności 13 efektów i w zakresie kompetencji społecznych 6 efektów. Efekty te dotyczą całego kierunku i w związku z tym studenci, niezależnie od specjalności powinni osiągać wszystkie efekty kierunkowe. Jednocześnie efekty te zostały także lepiej opracowane stylistycznie i są jednoznaczne.

Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni uczestniczyli w określaniu efektów kształcenia na etapie ich projektowania oraz po półrocznym okresie ich wdrażania. Tymi interesariuszami spoza uczelni byli przedstawiciele środowiska gospodarczego i rolnicy praktycy, a wewnętrznymi nauczyciele akademicki. W znacznym stopniu rolę tę mogą pełnić studenci, ponieważ niemal wszyscy wywodzą się ze środowisk wiejskich, jednak ich udział w formułowaniu efektów był znikomy.

Opis kierunkowych efektów kształcenia nie jest publikowany w Internecie. Na stronie internetowej znajduje się opis umiejętności absolwenta, plan studiów oraz sylabusy poszczególnych przedmiotów. Jednak studenci ocenianego kierunku, zostają zaznajomieni z zakładanymi efektami kształcenia przez nauczycieli akademickich prowadzących przedmioty podczas pierwszych zajęć. Dodatkowo, poszczególne sylabusy przedmiotów zawierające opis zakładanych efektów kształcenia są dostępne dla studentów na stronie internetowej Instytutu.

Należy zauważyć, że Uczelnia zamierza, od roku akademickiego 2014/2015, wprowadzić kształcenie na ocenianym kierunku w profilu praktycznym. Zostaną więc zmodyfikowane efekty kształcenia na tym kierunku.

2) Efekty kształcenia są sformułowane krótko, hasłowo, ale na ogół rzeczowo, w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych KRK. Można dostrzec jednak nieliczne mankamenty. Takim jest na przykład łączenie w jednym efekcie wiedzy merytorycznie rozbieżnej (np. K1A_W06 „ma ogólną wiedzę na temat właściwości surowców roślinnych i zwierzęcych, podstaw techniki i kształtowania środowiska”. Nie odpowiada też specyfice rolnictwa północno – wschodniej części kraju sformułowanie efektu K1A_W08 „ma podstawową wiedzę z produkcji pasz i chowu zwierząt”, ponieważ chów zwierząt jest tam dominującym działem produkcji rolniczej, więc w tym zakresie powinna to być wiedza pełna a nie podstawowa. Niektóre efekty zostały dosłownie przepisane z KRK, np. K1A_W09; K1A_U08; K1A_U21; K1A_K01. Większość efektów może być weryfikowalna, choć nie wszystkie. Na przykład nie jest możliwe w trakcie studiów sprawdzić umiejętności „stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy” lub „potrafi... myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy”, ponieważ ujawni się to dopiero w trakcie zawodowej działalności. Trudno weryfikowalne są też kompetencje społeczne formułowane jako „ma świadomość...”.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, że efekty kształcenia jakie powinni osiągnąć po zakończeniu danego przedmiotu są wyrażone w sposób przejrzysty i zrozumiały. Kryteria oceny opracowane przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia są zrozumiałe dla studentów, a wykładowcy stosują się do nich przez cały okres trwania zajęć.

3) Weryfikacja efektów kształcenia obejmuje klasyczne w szkolnictwie wyższym metody oceny wiedzy i umiejętności studentów. Ocnom podlegają wszystkie kategorie efektów kształcenia. W kartach przedmiotów zamieszczono metody oceniania stopnia uzyskania poszczególnych efektów przez studentów. Wymienia się wśród nich takie jak: ocena sprawozdania, aktywności podczas zajęć, udziału w dyskusji, prezentacji, pisemne

kolokwium zaliczeniowe, test, ocena projektu, egzamin (zwykle pisemny). Zamieszczono też kryteria oceny w 6-stopniowej skali w zakresie 2 – 5. Te kryteria ujęto jako liczbę punktów koniecznych do uzyskania danej oceny w przyjętej skali. Zwykle stosowaną zasadą jest wymóg uzyskania przez studenta powyżej 50% maksymalnej, możliwej do uzyskania, liczby punktów w danym przedmiocie aby uznać, że efekty kształcenia przewidziane dla tego przedmiotu zostały osiągnięte w stopniu dostatecznym. Odpowiednio przewidziano przedziały punktów dla ocen wyższych. Określone są też kryteria na podstawie których student uzyskuje odpowiednią liczbę punktów. Zwraca uwagę bardzo staranne, niemal wzorcowe, opracowanie sylabusów przedmiotowych. Zawierają one wszystkie konieczne informacje, w tym m.in.: założenia i cele przedmiotu; zakładane efekty i sposób weryfikacji każdego z nich; treści programowe; konieczny nakład pracy studenta na wykonanie poszczególnych zadań; łączny nakład pracy studenta wyrażony w godzinach i w punktach ECTS; wskazanie literatury; zasady oceniania. Ten stopień standaryzacji realizacji efektów kształcenia i wymagań stawianych studentom można uznać jako dobry. Niemal wszystkie sprawdziany, kolokwia i egzaminy mają formę pisemną. To pozwala dokumentować wiedzę i/lub umiejętności studenta w formie jego prac (pisemnych, wykonanych eksponatów, projektów, itp.), ale utrudnia ocenę efektów „miękkich” (zwykle kompetencje społeczne) oraz nie stwarza dostatecznych możliwości oceny poziomu rozumowania, kojarzenia cech i zjawisk złożonych, poziomu intelektualnego studenta.

O ile sposób oceny efektów uzyskiwanych w poszczególnych przedmiotach można uznać za wielce poprawny, to pełna ocena danego efektu kierunkowego uzyskiwanego częściowo w różnych przedmiotach jest mało wnikliwa. Dokonują jej Zespół Oceny Jakości Kształcenia na kierunku studiów oraz Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Z ich sprawozdań wynika, że wszystkie efekty są osiągnięte w pełni, jednak nie podano w tym dokumencie na jakiej podstawie wysunięto ten wniosek.

Według studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowanych ocen, a wymagania stawiane wobec studentów są wystandaryzowane. Studenci są informowani o warunkach zaliczenia przedmiotu, są oceniani obiektywnie, na podstawie swoich umiejętności oraz mają zapewnioną możliwość wglądu do swoich prac w celu uzyskania informacji na temat popełnionych błędów. Według studentów system weryfikacji ich osiągnięć jest dostosowany do charakteru kierunku.

Rolę weryfikatora efektów kształcenia kierunkowego pełnią głównie egzaminy dyplomowe. Zasady dotyczące procesu dyplomowania określone są w Regulaminie Studiów PWSZ w Suwałkach. Proces przygotowania i obrony pracy dyplomowej począwszy od 2008 r. jest również określony poprzez adekwatne zarządzenie Rektora Uczelni. Obowiązujące zasady zostały określone Zarządzeniem Nr 71/2013 z dnia 24 września 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad postępowania przy przygotowaniu i obronie pracy dyplomowej oraz przeprowadzaniu egzaminu dyplomowego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach”. Z analizy losowo wybranych teczek absolwentów wynika, że przyjęte formalnie zasady dyplomowania znajdują zastosowanie w praktyce.

Ponadto Rada Instytutu Uchwałą nr 7/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. zatwierdziła katalog wymogów formalnych dotyczących opracowywania prac dyplomowych na kierunkach prowadzonych w Instytucie Politechnicznym.

Analiza losowo wybranych teczek studentów pozwala stwierdzić, iż dokumentacja potwierdzenia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, tj. protokoły zaliczenia przedmiotów, karty okresowych osiągnięć studentów, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów, suplement do dyplomu jest prowadzona zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Zespół Oceniający zapoznał się z tematami prac dyplomowych inżynierskich i wylosował 16 prac z lat 2012-2013, które zostały poddane szczegółowej analizie merytorycznej odnośnie zgodności z kierunkiem studiów, spełnienia warunków pracy inżynierskiej oraz prawidłowości wystawianych ocen przez promotora i recenzenta. Tematy prac są zwykle tradycyjne, w małym stopniu uwzględnione są nowe kierunki badań w rolnictwie. Zaletą jest natomiast fakt, że prace najczęściej powiązane są bezpośrednio z praktyką i dotyczą regionu Suwalszczyzny i Podlasia.

Większość analizowanych prac ma charakter ekspertyz wykonywanych na podstawie ankiet, dwie prace nie są zgodne z ocenianym kierunkiem, pięć można uznać za zgodne częściowo (dotyczą agroturystyki, więc są zgodne ze specjalnością, ale w niewielkim stopniu nawiązują do kierunku rolnictwo). Prace są słabo udokumentowane literaturowo, w wielu przypadkach ograniczono się do czasopism o charakterze popularno-naukowym. Jako pozytywną stronę w zakresie powoływania się na źródła należy wskazać umiarkowane korzystanie ze stron internetowych oraz na ogół zachowanie inżynierskiego charakteru pracy. Pomimo licznych niedociągnięć w pracach, oceny są wysokie, należy je uznać za zawyżone, zwykle o 0,5-1 w skali ocen. Należy zwrócić uwagę na bardzo lakoniczne recenzje prac dyplomowych, czasami recenzent (nie dotyczy to z reguły promotorów) nawet nie odpowiada na pytania zawarte w kwestionariuszu recenzji, dwie wylosowane prace właściwie nie spełniają warunków formalnych pracy (nieprawidłowe cytowanie literatury, brak wniosków i dyskusji) i nie powinny być dopuszczone do obrony.

Należy podkreślić, że władze Instytutu starają się monitorować przebieg dyplomowania i oceniać jakość zakończonych prac inżynierskich. Komisja ewaluacyjna dokonała w 2011 i 2012 roku oceny prac dyplomowych, a wyniki te zostały przedstawione na kolegium Instytutu. Pewien niepokój budzi fakt powtarzania się wielu wniosków i zaleceń z dwóch lat oceny, (a także z oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej dokonanej w 2011 roku) co dowodzi, że Władze Instytutu i członkowie Rady Programowej zdają sobie sprawę z nieprawidłowości i uchybień związanych z procesem dyplomowania, ale zbyt wolno reagują na stwierdzone fakty i zbyt późno wprowadzają działania naprawcze.

Stosowane zasady, procedury i przebieg egzaminów dyplomowych są właściwe. Opracowano zbiór kilkudziesięciu zagadnień egzaminacyjnych i są one dostępne dla studentów. Te zagadnienia obejmują niemal całość ważniejszej problematyki kształcenia kierunkowego. Losowy wybór pytań przez studenta pozwala zachować bezstronność przedmiotową egzaminu. Na podstawie losowo wybranych kilkunastu protokołów z egzaminów dyplomowych można stwierdzić, że egzaminy te tylko częściowo spełniają swoją rolę, ponieważ komisyjnie wystawiane oceny są wprawdzie zróżnicowane, ale dominują (76%) oceny bardzo dobre i dobre.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Pomimo małej liczby studentów na ocenianym kierunku studiów (139 osób) odsiew studentów z tytułu niezadowolających wyników jest znaczący. W całym toku studiów wynosił on około 10% studentów stacjonarnych i około 16% niestacjonarnych. Taki odsiew sugeruje znaczny poziom wymagań stawianych studentom, choć nie potwierdza tego struktura ocen z wszystkich przedmiotów w ostatniej (letniej) sesji egzaminacyjnej. Oceny niedostateczne stanowiły zaledwie 3%, a bardzo dobre ponad 34%. Duży udział ocen bardzo dobrych częściowo tłumaczy fakt, że zdecydowana większość studentów kierunku jest zainteresowana studiami i kształceniem kierunkowym, ponieważ niemal wszyscy oni wywodzą się ze środowiska wiejskiego, zwykle rolniczego.

Studenci posiadają informacje o programie studiów, stawianych im wymaganiach i kryteriach ocen. Te informacje znajdują na stronie internetowej instytutu i uczelni, w bibliotece. Ponadto studenci są odpowiednio informowani przez nauczycieli akademickich.

4) Dotychczas Uczelnia nie prowadziła systemowego sondażu losów absolwentów oraz nie zasięgała ich opinii o programie studiów. Natomiast w tym roku wdrożono procedury polegające na monitorowaniu karier absolwentów po roku, po 3 latach oraz po 5 latach od ukończenia studiów. Absolwenci otrzymują e-mail z informacją o badaniu, celu jego przeprowadzenia oraz kwestionariusz on-line. Kwestionariusz ankiety pogrupowany jest w 5 obszarów tematycznych: dane personalne, aktualna praca zawodowa, wejście na rynek pracy, dalsze kształcenie i pozyskiwanie kwalifikacji zawodowych, przebieg studiów i ich ocena. Następnie dane podlegają weryfikacji oraz tworzony jest raport. Jednakże wyniki tych ankiet dotychczas nie były wykorzystywane do doskonalenia procesu kształcenia. W celu wdrożenia systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów powołany jest Zespół ds. monitorowania karier zawodowych absolwentów.

Z dużym prawdopodobieństwem można jednak przyjąć, że absolwenci nie zasilają znacząco grona bezrobotnych, ponieważ zdecydowana ich większość to dzieci rolników, następcy właścicieli gospodarstw rolnych.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Sformułowane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych odpowiadają wskazaniom określonym w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla profilu ogólnoakademickiego pierwszego stopnia kształcenia w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz dla studiów inżynierskich i obowiązują od roku akademickiego 2012/2013. Otoczenie zewnętrzne Uczelni uczestniczyło w określaniu tych efektów.
- 2) Efekty kształcenia są sformułowane krótko, na ogół w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz do efektów prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. Efekty są weryfikowalne.
- 3) Sposoby weryfikacji każdego z efektów kształcenia w poszczególnych przedmiotach są dobrze określone. Większej wnikliwości wymaga natomiast monitorowanie weryfikacji efektów kierunkowych uzyskiwanych częściowo w różnych przedmiotach. Poprawne są zasady i przebieg egzaminów dyplomowych. Pomimo podejmowanych przez władze Instytutu działań zmierzających do monitorowania efektów kształcenia osiągniętych w procesie dyplomowania poziom niektórych prac inżynierskich jest nadal niezadowolający. W związku z tym, zaleca się zweryfikowanie stosowanych procedur, tak aby były one skuteczne. Studenci posiadają informacje o zakładanych efektach, programie studiów, stawianych im wymaganiach i kryteriach ocen.
- 4) Dotychczas Uczelnia nie prowadziła systemowego sondażu losów absolwentów oraz nie zasięgała ich opinii o programie studiów, ale posiada plan takich działań.

3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Programy studiów realizowane w oparciu o standardy kształcenia (III i IV rok) zawierały odpowiednią liczbę semestrów i odpowiednią całkowitą liczbę godzin zajęć. Zawierały także wymienione w standardach treści programowe w odpowiedniej liczbie godzin. Poprzez wybór specjalizacji oraz pewną liczbę przedmiotów obieralnych zapewniono wymagany standardami udział treści kształcenia do wyboru przez studentów. Realizowane były także praktyki, w wymiarze wymaganym standardami. W związku z powyższym programy te były zgodne ze standardami kształcenia. Należy także stwierdzić, że w stosunku do poprzedniej oceny poprawiono je, wprowadzając m.in. odpowiednią liczbę godzin fakultatywnych oraz zmodyfikowano treści niektórych przedmiotów.

Z początkiem roku akademickiego 2012/2013 wdrożono program studiów stacjonarnych i niestacjonarnych dostosowany do KRK. Plan studiów i program kształcenia, obejmujący zakładane efekty kształcenia, obowiązujący w roku akademickim 2013/2014 został przyjęty przez Senat Uchwałą Nr 28/2013 z dnia 11 czerwca 2013 r., po wcześniejszym zatwierdzeniu ich przez Radę Instytutu Politechnicznego. Obecnie realizowane plany studiów i programy kształcenia, zostały przyjęte zgodnie z obowiązującymi w Uczelni zasadami określonymi w przytoczonej w poprzednim punkcie Uchwale Nr 29 Senatu PWSZ z dnia 20 marca 2012 r. w sprawie „Wytycznych dla rad Instytutów w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać plany studiów i programy kształcenia na studiach I stopnia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach”.

Plan studiów stacjonarnych obejmuje 57 przedmiotów o łącznym wymiarze 2285 godzin zajęć dydaktycznych, a studiów niestacjonarnych 56 przedmiotów (nie ma wychowania fizycznego) o łącznym wymiarze 1550 godzin zajęć. Rodzaj przedmiotów i treści programowych jest identyczny dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Przedmioty specjalnościowe nie są nadmiernie eksponowane i stanowią około 22% ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych. Realizacja przedmiotów objętych programem studiów ma zmierzać do uzyskania zakładanych efektów kształcenia kierunkowego. Obecnie programy te są dopiero w początkowym etapie wdrażania, więc na podstawie programu studiów, istniejących warunków materialnych i kadrowych oraz organizacji procesu kształcenia można tylko wstępnie ocenić potencjalne możliwości osiągnięcia poszczególnych efektów kształcenia. Takie oceny zawiera tabela 1.

Tabela 1. Efekty kształcenia na studiach I^o profilu ogólnoakademickiego dla kierunku „rolnictwo” w PWSZ Suwałki i ocena możliwości ich osiągnięcia

Symbol efektu	Efekt kształcenia dla kierunku	Odniesienie do KRK
WIEDZA		
K1A_W01	Ma wiedzę z zakresu nauk podstawowych, w tym fizyki, chemii, biochemii, i biologii, niezbędną dla zrozumienia procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym i w rolnictwie. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów ‘chemia’, ‘biochemia’, ‘botanika’, ‘mikrobiologia’, ‘agrofizyka’.</i>	R1A_W01
K1A_W02	Ma wiedzę w zakresie statystyki matematycznej i technik informatycznych mających zastosowanie w naukach rolniczych funkcji. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów ‘statystyka matematyczna’, ‘technologia informacyjna’ a na specjalności agronomii także przedmiotu ‘komputerowe wspomaganie procesów produkcji rolniczej’.</i>	R1A_W01

K1A_W03	Ma podstawową wiedzę w zakresie meteorologii, gleboznawstwa, ekologii i ochrony środowiska rolniczego. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'agrometeorologia', 'agroekologia', 'gleboznawstwo', 'ochrona środowiska'. Ponadto na specjalności agronomii efekt ten uzupełniają przedmioty 'degradacja i rekultywacja gleb', 'biologiczne i chemiczne zagrożenia środowiska wiejskiego', a na specjalności agroturystyka przedmioty 'ochrona bioróżnorodności' i 'ochrona krajobrazu'.</i>	R1A_W03
K1A_W04	Ma szeroką usystematyzowaną wiedzę z zakresu uprawy roli i roślin, nawożenia, pielęgnowania i ochrony roślin rolniczych, ogrodniczych, energetycznych i specjalnych. <i>Ten efekt jest jednym z najważniejszych w kierunkowym kształceniu zawodowym. Na możliwość jego osiągnięcia wskazują treści przedmiotów: 'ogólna uprawa', 'szczegółowa uprawa roślin', 'łaskarstwo', 'chemia rolna', 'ochrona roślin', 'podstawy warzywnictwa i sadownictwa'. Ponadto na specjalności agronomii efekt ten uzupełniają przedmioty 'uprawa roślin energetycznych', 'rośliny lecznicze i zielarskie'. Czynnikiem ograniczającym osiągnięcie efektu jest niewystarczająca liczba kompetentnej kadry w tym zakresie.</i>	R1A_W06 InżA_W05
K1A_W05	Wykazuje znajomość podstawowych metod, technik, technologii, narzędzi i materiałów pozwalających wykorzystywać i kształtować potencjał przyrody w celu poprawy plonowania roślin i ich jakości. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'hodowla roślin i nasiennictwo', 'technika rolnicza', 'eksploatacja maszyn rolniczych', 'grafika inżynierska', 'szczegółowa uprawa roślin', 'systemy w rolnictwie'.</i>	R1A_W05 InżA_W01 InżA_W02
K1A_W06	Ma ogólną wiedzę na temat właściwości surowców roślinnych i zwierzęcych, podstaw techniki i kształtowania środowiska rolniczego. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'ocena jakości surowców rolniczych', 'konserwacja i przechowywanie produktów rolnych oraz przedmiotów fakultatywnych i specjalnościowych 'utyliczanie odpadów rolniczych', 'rolnicze wykorzystanie odpadów', 'projektowanie terenów zieleni'.</i>	R1A_W03
K1A_W07	Ma podstawową wiedzę z genetyki, hodowli i fizjologii roślin i zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni, zwłaszcza w realizacji przedmiotów 'genetyka', 'fizjologia roślin', 'fizjologia zwierząt', 'hodowla roślin i nasiennictwo'.</i>	R1A_W01 R1A_W04
K1A_W08	Ma podstawową wiedzę z produkcji pasz i chowu zwierząt. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni na specjalności agronomii oraz znacząco na specjalności agroturystyka.</i>	R1A_W04 InżA_W05
K1A_W09	Ma podstawową wiedzę ekonomiczną, prawną i społeczną dostosowaną do kierunku studiów. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów 'filozofia', 'socjologia', 'psychologia', 'ekonomia', 'prawo rolne', 'etyka handlu'.</i>	R1A_W02
K1A_W10	Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa pracy oraz ergonomii. <i>Efekt może być osiągnięty znacząco poprzez treści przedmiotu 'BHP z ergonomią', oraz niektórych innych przedmiotów.</i>	R1A_W02 InżA_W03
K1A_W11	Ma wiedzę o roli i znaczeniu różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego oraz jego zagrożeniach. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów: 'agroekologia' i 'ochrona środowiska', a na specjalności agroturystyka także przedmiotu 'ochrona bioróżnorodności'.</i>	R1A_W06

K1A_W12	Ma podstawową wiedzę na temat stanu i czynników determinujących funkcjonowanie i rozwój obszarów wiejskich. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotu 'agroekologia' oraz fakultatywnych 'polityka rozwoju obszarów wiejskich' i 'wspólna polityka rolna UE', 'podstawy agroturystyki'.</i>	R1A_W07
K1A_W13	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, potrafi korzystać z zasobów informacji patentowej. <i>Efekt może być osiągnięty częściowo, głównie w przedmiocie 'ochrona własności intelektualnej'.</i>	R1A_W08 InżA_W04
K1A_W14	Zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z zakresu rolnictwa. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu poprzez treści przedmiotów: 'organizacja i ekonomika rolnictwa' oraz 'polityka rozwoju obszarów wiejskich'.</i>	R1A_W09 InżA_W04
K1A_W15	Ma podstawową wiedzę z zakresu ogólnej technologii żywności i innych technologii branżowych stosowanych w rolnictwie. <i>Pierwsza część efektu może być osiągnięta częściowo tylko na specjalności „agroturystyka”. Część druga jest rozległa, ale występuje w kilku przedmiotach i może być osiągnięta.</i>	R1A_W05 InżA_W05
K1A_W16	Ma elementarną wiedzę o organizacji i zarządzaniu, w tym zarządzaniu jakością, organizacji produkcji rolniczej i usług oraz prowadzenia działalności rolniczej. <i>Efekt może być osiągnięty w pełni poprzez treści przedmiotów obligatoryjnych 'marketing i zarządzanie' i 'organizacja i ekonomika rolnictwa', fakultatywnych 'rachunkowość rolnicza' i 'zarządzanie projektem biznesowym', oraz na specjalności „agroturystyka” także przedmiotów 'organizacja i zarządzanie w agroturystyce' i 'organizacja wypoczynku czynnego'.</i>	R1A_W09 InżA_W04
K1A_W17	Ma wiedzę z zakresu projektowania terenów zieleni, ochrony krajobrazu i wypoczynku czynnego. <i>Efekt nie jest kierunkowy lecz specjalnościowy i może być osiągnięty w znacznym stopniu tylko na specjalności „agroturystyka”.</i>	R1A_W07 InżA_W05
K1A_W18	Ma podstawową wiedzę z zakresu agroturystyki, krajoznawstwa i kulturoznawstwa. <i>Efekt nie jest kierunkowy lecz specjalnościowy i może być osiągnięty w pełni tylko na specjalności „agroturystyka”, a tylko częściowo na specjalności „agronomia”.</i>	R1A_W05
K1A_W19	Zna podstawowe zagadnienia z hotelarstwa, budownictwa i architektury wnętrz. <i>Efekt nie jest kierunkowy lecz specjalnościowy i może być osiągnięty w znacznym stopniu tylko na specjalności „agroturystyka”.</i>	R1A_W09 InżA_W05
K1A_W20	Zna podstawy gastronomii, zasad żywienia człowieka i bezpieczeństwa żywności. <i>Efekt nie jest kierunkowy lecz specjalnościowy i może być osiągnięty w pełni tylko na specjalności „agroturystyka”.</i>	R1A_W05
UMIEJĘTNOŚCI		
K1A_U01	Posiada umiejętność wyszukiwania, zrozumienia, analizy i wykorzystywania potrzebnych informacji pochodzących z różnych źródeł i w różnych formach właściwych dla kierunku rolnictwo. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1A_U01 InżA_U03

K1A_U02	Posiada umiejętność precyzyjnego porozumiewania się z różnymi podmiotami w formie werbalnej, pisemnej i graficznej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale tylko częściowo weryfikowalny w trakcie studiów.</i>	R1A_U02
K1A_U03	Stosuje podstawowe technologie informatyczne w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji z produkcji rolniczej. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1A_U03 InżA_U01
K1A_U04	Wykonuje pod kierunkiem opiekuna naukowego proste zadanie badawcze lub projektowe dotyczące szeroko rozumianego rolnictwa, prawidłowo interpretuje rezultaty i wyciąga wnioski. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1A_U01 InżA_U01 InżA_U02
K1A_U05	Dokonuje identyfikacji i standardowej analizy zjawisk wpływających na produkcję, jakość żywności, zdrowie zwierząt i ludzi, stan środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz wykazuje znajomość zastosowania typowych technik i ich optymalizacji dostosowanych do rolnictwa. <i>Efekt o szerokim zakresie przedmiotowym. Możliwy do osiągnięcia w niejednakowym stopniu na poszczególnych specjalnościach.</i>	R1A_U05 InżA_U07
K1A_U06	Posiada zdolność podejmowania standardowych działań, z wykorzystaniem odpowiednich metod, technik, technologii, narzędzi i materiałów, rozwiązujących problemy w zakresie produkcji żywności, zdrowia zwierząt, stanu środowiska naturalnego i zasobów naturalnych oraz technicznych zadań inżynierskich zgodnych z kierunkiem studiów. <i>Efekt o szerokim zakresie przedmiotowym i w dużym stopniu zbieżny z efektem poprzednim, możliwy do osiągnięcia w niejednakowym stopniu na poszczególnych specjalnościach.</i>	R1A_U06 InżA_U05
K1A_U07	Potrafi analizować zjawiska i procesy przyrodnicze wpływające na produkcję rolniczą, mające wpływ na jej ilość i jakość. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1A_U05 InżA_U06
K1A_U08	Posiada zdolność określania wad i zalet podejmowanych działań mających na celu rozwiązywanie zaistniałych problemów zawodowych – dla nabrania doświadczenia i doskonalenia kompetencji inżynierskich. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1A_U07 InżA_U08
K1A_U09	Rozumie literaturę z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla rolnictwa w języku polskim, czyta ze zrozumieniem nieskomplikowane teksty naukowe w języku angielskim. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia.</i>	R1A_U08 R1A_U09 R1A_U10
K1A_U10	Przeprowadza obserwacje oraz wykonuje w terenie lub w laboratorium proste pomiary fizyczne, biologiczne i chemiczne. <i>Efekt stanowi uzupełnienie efektu K1A_U04, ale jego osiągnięcie jest możliwe i weryfikowalne.</i>	R1A_U04 InżA_U01
K1A_U11	Potrafi dokonać doboru gatunków roślin w konkretnej lokalizacji gospodarstwa rolnego oraz sporządzać wytyczne dotyczące ich uprawy, nawożenia i pielęgnowania. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i weryfikowalny.</i>	R1A_U04 InżA_U08
K1A_U12	Potrafi dobierać i stosować zasady gospodarowania i pielęgnowania trwałych użytków zielonych, z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb gospodarstwa rolnego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i weryfikowalny.</i>	R1A_U07 InżA_U05
K1A_U13	Potrafi dokonać doboru gatunku i rasy zwierząt gospodarskich do uwarunkowań lokalnych. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i weryfikowalny.</i>	R1A_U06 InżA_U08

K1A_U14	Potrafi stosować w projektowaniu normy prawne, w tym z zakresu ochrony własności intelektualnych, obowiązujące w szeroko rozumianym rolnictwie i kształtowaniu krajobrazu. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu, ale też niejednakowym na poszczególnych specjalnościach.</i>	R1A_U01
K1A_U15	Potrafi zastosować analizę statystyczną i systemy informatyczne do prognozowania i oceny produkcji rolniczej. <i>Efekt może być osiągnięty w znacznym stopniu.</i>	R1A_U03 InżA_U02
K1A_U16	Potrafi przeprowadzać wstępną analizę ekonomiczną danego działania inżynierskiego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i weryfikowalny.</i>	R1A_U01 InżA_U04
K1A_U17	Potrafi wykorzystać niezbędną wiedzę i umiejętności do pracy w przedsiębiorstwach produkcyjnych, jednostkach usługowych i doradczych rolnictwa, a także w jednostkach gospodarczych i administracyjnych, w których niezbędna jest wiedza techniczna, rolnicza i informatyczna. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu, ale nie jest weryfikowalny w trakcie studiów, ponieważ takie umiejętności mogą ujawnić się dopiero w praktycznej działalności.</i>	R1A_U07 InżA_U05
K1A_U18	Umie wyszukiwać, gromadzić i analizować niezbędne materiały i informacje w zasobach archiwalnych, bibliotecznych oraz korzystać z internetu; ma umiejętność samokształcenia. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i weryfikowalny.</i>	R1A_U01
K1A_U19	Stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale w niewielkim stopniu weryfikowalny w trakcie studiów.</i>	R1A_U05
K1A_U20	Potrafi, wykorzystując różne źródła, przygotować prace pisemne i wystąpienia ustne dotyczące zagadnień studiowanego kierunku. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia i w pełni weryfikowalny.</i>	R1A_U08 R1A_U09
K1A_U21	Ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne w wymaganiach określonych dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. <i>W sformułowaniu efektu zastosowano skrót myślowy, a chodzi o umiejętności dotyczące języka obcego. Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu.</i>	R1A_U10
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K1A_K01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny. Stąd wadliwy jest niekiedy deklarowany sposób weryfikacji tego efektu, np. kolokwium zaliczające ćwiczenia w przedmiotach 'gleboznawstwo' lub 'agrometeorologia'.</i>	R1A_K01
K1A_K02	Potrafi pracować w grupie i pełnić w niej różne role. <i>Efekt częściowo możliwy do osiągnięcia, ponieważ mało jest elementów pracy zespołowej w procesie kształcenia. Wadliwy jest niekiedy sposób weryfikacji tego efektu, np. zaliczenie pisemne w przedmiocie 'mikrobiologia'.</i>	R1A_K02
K1A_K03	Potrafi ustalać priorytety służące realizacji zadań, a także myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia w znacznym stopniu, choć druga jego część może się ujawnić głównie dopiero w trakcie pracy zawodowej.</i>	R1A_K03 R1A_K03 InżA_K02

K1A_K04	Ustala i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale sprawdzalny głównie dopiero w trakcie pracy zawodowej.</i>	R1A_K04 InżA_K02
K1A_K05	Ma świadomość znaczenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za produkcję żywności wysokiej jakości, dobrostan zwierząt oraz kształtowanie i stan środowiska naturalnego. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny.</i>	R1A_K05 InżA_K01
K1A_K06	Zna ryzyko i potrafi oceniać skutki swojej działalności w zakresie rolnictwa i środowiska. <i>Efekt możliwy do osiągnięcia, ale jest trudno weryfikowalny.</i>	R1A_K06 InżA_K01
K1A_K07	Ma świadomość potrzeby doksztalcania w zakresie wykonywanego zawodu. <i>Efekt zbieżny z efektem K1A_K01, możliwy do osiągnięcia, ale małe są możliwości jego weryfikacji w trakcie studiów.</i>	R1A_K07

Osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przez wszystkich studentów kierunku „rolnictwo” jest możliwe w niejednakowym stopniu w odniesieniu do poszczególnych efektów i zależy od obranej specjalności. Jednak większość omówionych powyżej efektów kształcenia, szczególnie tych najbardziej charakterystycznych dla sylwetki absolwenta kierunku „rolnictwo” osiągniętych jest dzięki realizacji programu kształcenia w stopniu pełnym. Analiza programu studiów i treści poszczególnych przedmiotów wykazała także, że efekty, które odnoszą się bardziej do kształcenia specjalnościowego osiągnięte są w stopniu jedynie znaczącym. Zresztą w poprzednim punkcie Raportu wykazano, że efekty kształcenia powinny być dopracowane, a ich odpowiednia modyfikacja sprawi, że realizowany program potencjalnie będzie umożliwiał osiągnięcie wszystkich efektów w pełni. Należy także zaznaczyć, że osiągnięciu niektórych efektów kształcenia w zakresie umiejętności (np. K1A_U06; K1A_U11; K1A_U12; K1A_U13; K1A_U17) sprzyjają praktyki zawodowe. Ich wymiar jest wprawdzie nieduży (8 tygodni), ale są one dobrze programowane i odbywane w licznych, właściwie dobranych jednostkach gospodarczych, głównie w gospodarstwach rolnych. Innym stosowanym sposobem uzyskiwania przez studentów umiejętności praktycznych i kompetencji zawodowych są zajęcia terenowe w ramach 7 przedmiotów i udokumentowane wycieczki zawodowe.

Matryca pokrycia efektów kształcenia w przedmiotach jest przez Uczelnię opracowana nie dość starannie. W przypadku niektórych efektów kierunkowych matryca sugeruje niekiedy ich uzyskiwanie w ramach efektu przedmiotowego, jednak trudno dopatrzeć się odpowiedniego efektu. Na przykład osiągnięcie efektu K1A_W01, dotyczącego wiedzy z zakresu nauk podstawowych, wskazuje się m.in. w przedmiotach o charakterze praktycznym jak: „szczegółowa uprawa roślin”; „chów zwierząt”; „informacja i marketing w turystyce”. Ponadto wskazywane szczegółowe efekty kształcenia w poszczególnych przedmiotach nie mają niekiedy pokrycia w treściach i rodzajach zajęć tych przedmiotów (np. efekt K1A_U07 w przedmiocie „genetyka” lub w przedmiocie „ochrona bioróżnorodności”, albo efekt K1A_K06 w przedmiocie „botanika”).

Sekwencja przedmiotów i treści kształcenia jest na ogół poprawna, z nielicznymi mankamentami. Na przykład logika następstwa treści sugeruje realizację przedmiotu „organizacja i ekonomika rolnictwa” po przedmiotach „technologicznych” (takich jak np. „chów zwierząt”, „szczegółowa uprawa roślin”, „łąkarstwo”), a nie przed nimi. Seminarium dyplomowe (30 godz.), usytuowane dopiero w VII semestrze, jest zbyt późno, aby spełniło swą rolę w przygotowaniu studentów do wykonania pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, sekwencja przedmiotów w cyklu kształcenia jest odpowiednia. Jak podkreślono podczas spotkania, stopień trudności przedstawianych treści kształcenia narasta stopniowo i nie

stwierdzono braków podstawowej wiedzy i umiejętności, podczas uczestnictwa w zajęciach o tematyce zaawansowanej.

Program kształcenia obejmuje praktyki zawodowe po I, II i III roku studiów, w wymiarze łącznym 8 tygodni (3 tygodnie po I i II roku oraz 2 tygodnie po III roku). Pierwsza praktyka jest sprofilowana w kierunku mechanizacji rolnictwa, druga – produkcji roślinnej, a trzecia w kierunku produkcji zwierzęcej. Praktyki przeprowadzane są zgodnie z Regulaminem Praktyk oraz z opracowanym programem, który uwzględnia możliwość poznania różnych stanowisk i środowisk pracy. Praktyki organizowane są na podstawie umowy głównie w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Dobór gospodarstw, w których studenci odbywają praktyki, jest odpowiedni i oparty w pełni na potrzebach kształcenia w ramach kierunku. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym bardzo dobrze oceniają zarówno opiekuna praktyk, jak i samą organizację oraz dobór miejsc, w których odbywają się praktyki. Studenci bardzo pozytywnie oceniają wsparcie otrzymywane od Uczelni w zakresie zapewnienia odpowiednich miejsc do odbycia zajęć praktycznych. W ocenie studentów system organizacji praktyk umożliwia im nabycie umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Nakład pracy studentów konieczny do „zaliczenia danego przedmiotu” jest wyrażony liczbą punktów ECTS. Takie określanie nakładu pracy jest rozumiane jako osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w danym przedmiocie. Uczelnia nie podaje jaka liczba godzin pracy odpowiada 1 pkt. ECTS. Program studiów jest tak skonstruowany, że sumaryczna liczba punktów ECTS w każdym semestrze wynosi 30, a do ukończenia studiów wymagane jest uzyskanie 210 pkt. (w tym 6 pkt. za praktykę zawodową i 15 pkt. za wykonanie pracy dyplomowej). Przyjmując nakład 25 godz. pracy na 1 pkt. ECTS całkowity nakład pracy studenta podczas studiów powinien wynosić 5250 godzin. Program studiów stacjonarnych obejmuje 2285 godzin zajęć z udziałem nauczyciela, co odpowiada 91 pkt. ECTS (44% ogólnej liczby ECTS). Na studiach niestacjonarnych wynosi to odpowiednio około 30%. Oznacza to, że większość nakładu pracy studenta przypada na jego samokształcenie i pracę własną.

Nakład pracy studenta w poszczególnych przedmiotach wyceniono na 2 – 6 ECTS. Uwzględniając treści programowe przedmiotów te nakłady pracy można uznać za właściwe. Wyjątkiem jest „seminarium dyplomowe”, któremu przypisano aż 10 pkt. ECTS, a jest prowadzone tylko w wymiarze 30 godz. zajęć. Ukazuje to jedną z wad systemu ECTS i jego założeniu, że w każdym semestrze powinno być 30 ECTS. Gdy w ostatnim semestrze jest mała liczba przedmiotów, to przypisuje się im (lub jednemu z nich) dużą liczbę punktów ECTS, aby sumowały się one do 30 pkt., pomimo że realizacja przedmiotu nie wymaga takiego nakładu pracy studenta.

System ECTS ma jednak małe znaczenie w indywidualizacji procesu kształcenia. Jest on wykorzystywany jedynie przy przyznawaniu prawa do warunkowej kontynuacji studiów na kolejnym semestrze. Przyjęto nieduży dopuszczalny „dług” studenta do kontynuacji studiów na poziomie 7 pkt. ECTS. System ECTS nie służy wymianie międzyuczelnianej i międzynarodowej, ponieważ wymiana taka, w której system ten miałby zastosowanie, praktycznie nie istnieje.

Indywidualny plan studiów i program nauczania może być przyznany przez Dyrektora instytutu studentowi, który ukończył pierwszy rok studiów oraz posiada bardzo dobre osiągnięcia w nauce potwierdzone średnią z ocen min. 4.00. Rada Instytutu powołuje opiekuna naukowego, który wspólnie ze studentem opracowuje indywidualny plan studiów.

Studenci niepełnosprawni są kształceni na ogólnych zasadach z możliwością wyboru indywidualnego planu studiów i programu nauczania. W uzasadnionych przypadkach mogą zwrócić się o indywidualny plan studiów już na pierwszym roku.

Szczegółowe zasady dotyczące indywidualnego planu studiów i programu kształcenia oraz indywidualnej organizacji studiów są opisane w Regulaminie studiów.

Organizacja procesu kształcenia zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych jest właściwa.

2) Zakładane efekty kształcenia znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Szanse ich osiągnięcia stwarza przyjęty program studiów, stosowane rodzaje zajęć dydaktycznych i metody dydaktyczne, poprawna organizacja procesu kształcenia oraz dobra baza materialna. Czynnikiem sprzyjającym osiągnięciu zakładanych efektów jest pochodzenie większości studentów kierunku i stąd ich zainteresowanie kierunkową wiedzą i umiejętnościami rolniczymi. Czynnikiem ograniczającym pełne osiągnięcie efektów są natomiast mały wymiar praktyk zawodowych w programie studiów oraz stosunkowo mało liczna kadra nauczycieli akademickich, spośród których duża część dojeżdża do Suwałk z odległych miejscowości. Niekiedy nauczyciele akademicy, aby wykonać obowiązujące ich pensum dydaktyczne, realizują po kilka przedmiotów, w tym niektórych odbiegających od ich kompetencji merytorycznych. Pomimo to można uznać, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe i stosowane metody dydaktyczne są komplementarne w stopniu zadowalającym.

Po poprzedniej ocenie określono kilka zarzutów, które dotyczyły programu kształcenia realizowanego na kierunku. Dotyczyły one takich kwestii jak: sylwetki absolwentów dla poszczególnych specjalności, ćwiczeń terenowych z: genetyki i chemii rolnej; nieodpowiedniej liczby treści programowych do wyboru w planach studiów oraz sposobu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów pod kątem wiedzy i umiejętności oraz przechowywania dokumentacji. Z jednej strony niektóre z tych zarzutów po wprowadzeniu rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) przestały mieć uzasadnienie. Z drugiej strony Uczelnia zmodyfikowała program i wdrożyła plan naprawczy, o czym świadczy przedłożony powyżej opis przebiegu procesu kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

- 1) **Zdecydowana większość zakładanych efektów kształcenia jest możliwa do uzyskania poprzez realizację przyjętego programu studiów.** Większość tych efektów jest weryfikowalna przyjętymi sposobami. System ECTS wskazuje, że efekty kształcenia mają być osiągnięte w przeważającej części poprzez pracę własną studentów. Uściślenia wymaga matryca pokrycia poszczególnych efektów kształcenia.
- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe i stosowane metody dydaktyczne są komplementarne w stopniu zadowalającym.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Zgodnie z Raportem Samooceny w dniu wizytacji w PWSZ w Suwałkach w Instytucie Politechnicznym zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę było łącznie 47 nauczycieli akademickich, a wśród nich 8 profesorów tytularnych, 6 doktorów habilitowanych, 29 doktorów i 4 pozostałych nauczycieli akademickich. Pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego kierunku „rolnictwo” stanowili 19% kadry zatrudnionej w Instytucie Politechnicznym PWSZ w Suwałkach. Biorąc pod uwagę fakt, że ma to być jeden z ważniejszych kierunków kształcenia na PWSZ w Suwałkach wydaje się, że zasoby kadrowe

są dosyć skromne, zwłaszcza, że dla 29 osób uczelnia w Suwałkach stanowi dodatkowe miejsce pracy.

Proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów „rolnictwo” prowadzony przez Instytut Politechniczny PWSZ w Suwałkach realizowany jest obecnie przez zespół liczący 31 osób, w tym 9 osób zgłoszonych do minimum kadrowego. Spośród tej liczby 11 osób pracuje w oparciu o umowy o dzieło. W zakresie struktury kompetencji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne w przekroju tytułów/stopni naukowych należy stwierdzić, że 3 osoby legitymują się tytułem naukowym profesora, 3 stopniem naukowym doktora habilitowanego, 13 stopniem naukowym doktora, a 12 tytułem zawodowym magistra. Wśród osób zaangażowanych w proces dydaktyczny dominują zatem doktorzy (42%), co jest układem korzystnym i świadczy o potencjalnych możliwościach dalszego rozwoju naukowego osób prowadzących zajęcia dydaktyczne. Jednocześnie zwraca uwagę zbyt duża liczba magistrów (12 osób) oraz bardzo mała liczba samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych (6 osób, z tego 3 są zaliczane do minimum kadrowego).

W zakresie układu strukturalnego rozpatrywanego pod kątem prezentowanych obszarów i dziedzin nauki należy stwierdzić, że spośród 3 osób z tytułem naukowym profesora, 2 osoby posiadają tytuł w zakresie nauk rolniczych (dyscyplina agronomia), a jedna w zakresie nauk przyrodniczych (dyscyplina biologia). W przypadku osób ze stopniem doktora habilitowanego – 2 osoby to doktorzy habilitowani nauk rolniczych (dyscyplina agronomia i dyscyplina zootechnika), a jedna reprezentuje obszar nauk humanistycznych (dyscyplina filozofia). W grupie osób ze stopniem naukowym doktora obszar nauk rolniczych reprezentuje 6 nauczycieli akademickich (5 zostało zaliczonych przez Uczelnię do minimum kadrowego na ocenianym kierunku rolnictwo), w tym dyscyplinę: agronomia 3 osoby, technologie żywności i żywienia 1 osoba, inżynierię rolniczą 1 osoba, ochronę i kształtowanie środowiska 1 osoba. Poza tym, w procesie dydaktycznym uczestniczą pojedyncze osoby z obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu (2 osoby), nauk technicznych (1 osoba), 3 doktorów nauk społecznych (dziedzina nauk ekonomicznych). W przypadku osób legitymujących się tytułem zawodowym magistra, 2 nauczycieli to osoby prowadzące zajęcia z języka obcego, 2 osoby z nauk społecznych, 1 z wychowania fizycznego, 2 z nauk ścisłych i 4 osoby z przedmiotów kierunkowych. Dla jednej osoby nie podano specjalizacji naukowej. Dostrzec można wśród kadry przewagę osób należących do obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (13 osób, czyli 41%), reprezentowane są również nauki przyrodnicze, techniczne i społeczne.

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia. Uczelnia przyporządkowała oceniany kierunek wyłącznie do obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, a więc kadra odpowiada temu obszarowi, zwłaszcza, że reprezentowane są wszystkie dyscypliny naukowe do których odnoszą się efekty kształcenia (agronomia, inżynieria rolnicza, ochrona i kształtowanie środowiska, technologia żywności i żywienia, zootechnika). Zastrzeżenie budzi jednak obsada niektórych zajęć dydaktycznych, w tym bardzo ważnych dla kształcenia kierunkowego, co zostanie przeanalizowane w następnym punkcie.

2) Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów władze Instytutu Politechnicznego PWSZ w Suwałkach zgłosiły 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 samodzielnych (2 z tytułem naukowym profesora w zakresie nauk rolniczych i w zakresie nauk przyrodniczych) i 1 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego w zakresie nauk rolniczych (dyscyplina zootechnika). W skład minimum kadrowego wchodzi także 6 doktorów (5 ze stopniem doktora nauk rolniczych i jedna ze stopniem naukowym doktora nauk przyrodniczych) i jest to zgodne z § 14 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i

Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), który stanowi, iż: „*Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora*”. Uczelnia spełnia więc minimalne wymagania zawarte we wspomnianym wyżej rozporządzeniu, nie posiada jednak żadnej rezerwy umożliwiającej kształcenie na kierunku rolnictwo w przypadku np. nieprzewidzianych zdarzeń losowych. W aktach osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych.

Wszystkie osoby spełniają warunek ujęty w art. 112a ust. 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Oświadczenia zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki. Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimum kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 ww. ustawy.

Wszystkie osoby spełniają również warunek bycia zatrudnionym nie krócej niż od początku semestru studiów, zgodnie z §13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. Zgodnie z art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* umowy o pracę zawierają informację, czy Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Każdemu ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym obowiązującymi przepisami, zgodnie z §13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego stanowiącym, iż: „*Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra*”.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego jest spełniony.

Zespół Oceniający dokonał kwalifikacji minimum kadrowego na podstawie Raportu samooceny wraz z załącznikami oraz dodatkowych dokumentów uzupełniających i korygujących przedstawionych podczas wizytacji, a także rozmów wyjaśniających przeprowadzonych z władzami Instytutu podczas wizytacji. Na prośbę Zespołu Oceniającego Uczelnia dołączyła wykaz publikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku, ale nie wchodzących do minimum kadrowego oraz wyjaśnienia dotyczące zmian w obsadzie zajęć ćwiczeniowych z niektórych przedmiotów (np. przedmiot technologie informacyjne). W ocenie brano pod uwagę przede wszystkim dorobek naukowy, w tym zwłaszcza publikacyjny i dydaktyczny, jak również posiadane wykształcenie i specjalizację naukową, aktualne obciążenia dydaktyczne oraz złożone oświadczenia.

Należy stwierdzić, że w grupie tzw. samodzielnych nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego (3 osoby) dwie osoby uzyskały tytuł naukowy profesora (jedna nauk rolniczych, a druga nauk przyrodniczych), a jedna osoba stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie zootechniki. Dorobek naukowy wymienionych osób jest związany z obszarem nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz z dyscyplinami agronomia, zootechnika, ochrona i kształtowanie środowiska i nie budzi wątpliwości odnośnie zaliczenia wyżej wymienionych osób do minimum kadrowego.

Kwalifikacje i dorobek naukowy w pełni umożliwiają osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

Kompetencje pozostałych osób zaproponowanych do minimum przeanalizowano na podstawie uzyskanych kwalifikacji i przedłożonego dorobku naukowego. Pięć osób zaliczonych do minimum kadrowego posiada stopień naukowy doktora nauk rolniczych, a jedna stopień doktora nauk przyrodniczych w zakresie biologii. Jednak w tym ostatnim przypadku dorobek naukowy, a zwłaszcza temat i zakres pracy doktorskiej, wskazuje na duże osiągnięcia związane z dyscypliną agronomii i osoba ta może być także zaliczona bez żadnych zastrzeżeń do minimum kadrowego ocenianego kierunku. Po analizie dorobku naukowego stwierdzono, że dorobek ten koresponduje z treściami prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych. Osoby zaliczone do minimum kadrowego reprezentują różne dyscypliny nauk rolniczych (agronomia, technologia żywności i żywienia, ochrona i kształtowanie środowiska, inżynieria rolnicza), ale ponieważ Uczelnia wskazała te dyscypliny w raporcie samooceny i odniosła do nich efekty kształcenia nie jest to sprzeczne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.).

Przeprowadzona ocena merytoryczna dorobku i kompetencji osób zaproponowanych do minimum kadrowego pozwala postawić tezę, że **warunek dotyczący minimum kadrowego na kierunku „rolnictwo” dla studiów inżynierskich pierwszego stopnia jest spełniony. Do minimum kadrowego kierunku zaliczono 9 nauczycieli akademickich**, w tym - 2 profesorów, 1 doktora habilitowanego oraz 6 doktorów.

Do minimum kadrowego wliczeni zostali nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, tak więc został spełniony warunek § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. Dla wszystkich nauczycieli akademickich wliczonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami zawartymi w § 13 ust. 3 przywołanego wyżej rozporządzenia.

Podczas przeglądu dokumentacji osobowej, w tym również oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, należy stwierdzić, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112 a ust. 1 ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.). W teczkach osobowych nauczycieli akademickich znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklарowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki osobowe zawierają także świadectwa pracy, będące potwierdzeniem deklарowanego dorobku praktycznego.

Dokumentacja osobowa osób wchodzących w skład minimum kadrowego zawiera również prawidłowo sporządzone oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do tegoż minimum.

Z oceny teczek osobowych pracowników podanych do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku „rolnictwo”, można jednoznacznie stwierdzić, że zarówno okres zatrudnienia pracowników jak i liczba kadry nie rodzi obaw o stabilność minimum kadrowego. Jednak należy zwrócić uwagę, że wśród 9 zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy tylko dla 5 osób (w tym jedna osoba ze stopniem naukowym dr hab.). Większość nauczycieli akademickich z omawianego minimum kadrowego jest także zatrudnionych w innych uczelniach, co jest zgodne z obowiązującymi przepisami, ale budzi wątpliwości odnośnie stabilności minimum kadrowego w przyszłości.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku studiów znajdującego się w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, do liczby studentów na tym kierunku spełnia wymagania określone w § 17 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. Na wizytowanym kierunku „rolnictwo” **stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów wynosi 1 : 19.**

Przy obsadzie zajęć dydaktycznych popełniono błędy. W obsadzie zajęć prowadzonych przez osoby zaproponowane do minimum kadrowego zwraca uwagę fakt, że doktor nauk biologicznych prowadzi typowe zajęcia z kierunkowych przedmiotów rolniczych np. z ogólnej uprawy, szczegółowej uprawy roli i roślin, łąkarstwa nie mając prawie żadnego dorobku naukowego z tych specjalności. Z kolei doktor nauk rolniczych, specjalistka z zakresu fizjologii roślin prowadzi zajęcia np. z ochrony roślin czy podstaw warzywnictw i sadownictwa. Zespół Oceniający sugeruje inny podział zajęć dydaktycznych między osobami stanowiącymi minimum kadrowe na ocenianym kierunku „rolnictwo”. Jeśli chodzi o nauczycieli spoza minimum kadrowego budzi zastrzeżenia obsada kilku przedmiotów. Przede wszystkim za nieprawidłowe należy uznać powierzenie wykładów osobom z tytułem zawodowym magistra, zwłaszcza, że studia prowadzone są na ocenianym kierunku w profilu ogólnoakademickim (technologia informacyjna, systemy informacyjne w rolnictwie, socjologia, systemy zarządzania jakością, prawo rolne, przechowywanie produktów rolnych). Niezrozumiałe jest powierzenie przedmiotów agrofizyka i grafika inżynierska osobie, która ma dorobek z inżynierii przemysłu spożywczego i nie ma nic wspólnego z agrofizyką. Podobny przykład to zajęcia prowadzone z biochemii przez osobę mającej dorobek z herbologii i warzywnictwa. Nauczyciele akademicy proponowani do prowadzenia w/w zajęć nie legitymują się dorobkiem naukowym związanym z prowadzonymi przedmiotami i przydział zajęć dydaktycznych na kierunku „rolnictwo” wydaje się bardzo przypadkowy, co może uniemożliwić osiągnięcie właściwych efektów kształcenia. Reasumując, obsada zajęć dydaktycznych w wielu przypadkach budzi wątpliwości, gdyż poszczególni pracownicy realizują przedmioty mieszczące się co prawda w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, ale często odległe od ich specjalności naukowych i nie zawsze treści przedmiotów są zgodne z posiadanym dorobkiem publikacyjnym. Zespół Oceniający zwraca uwagę na konieczność zobligowanie nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku do zwiększenia ich aktywności naukowej, która wyrażałaby się publikacjami zgodnymi z zakresem prowadzonych zajęć dydaktycznych. Należy zatem wdrożyć mechanizmy Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, za pomocą których systematycznie będzie oceniana aktywność naukowa nauczycieli akademickich oraz zgodność prowadzonych zajęć z dorobkiem naukowym. **Generalnie władze Instytutu powinny szczegółowo przeanalizować obsadę zajęć dydaktycznych, szczególnie związanych z przedmiotami kierunkowymi i podjąć w tym zakresie działania naprawcze.**

Zastrzeżenia ujęte powyżej przekazano władzom Instytutu i Uczelni w trakcie spotkania podsumowującego wizytację. Reakcja władz Instytutu była natychmiastowa. W materiałach uzupełniających dosłanych w styczniu 2014 r. przedłożono inny przydział zajęć dydaktycznych, który uwzględnia szczegółowe kompetencje poszczególnych nauczycieli akademickich.

W programie kształcenia na ocenianym kierunku brak jest zajęć prowadzonych na odległość.

Zespół Oceniający hospitował różnorodne zajęcia dydaktyczne (wykłady i ćwiczenia), koncentrując się głównie na ocenie poziomu i sposobu ich prowadzenia, wymaganiach, jak również oceniając wyposażenie sal dydaktycznych, składającą się na bazę dydaktyczną wizytowanego kierunku studiów. Szczegółowe informacje i ocenę poszczególnych zajęć

zamieszczono w **Załączniku nr 6**. Hospitowane zajęcia odbywały się w terminach i salach zgodnych z rozkładami zajęć w semestrze i były prowadzone przez nauczycieli akademickich wykazanych w tych rozkładach. Frekwencja na zajęciach była wysoka (ok. 80-100% stanu studentów). Wykład z marketingu i zarządzania w rolnictwie był prowadzony na dobrym poziomie w przestronnej sali wykładowej wyposażonej w pomoce audiowizualne. Formy zajęć wymagające aktywności studentów w zakresie metod i środków dydaktycznych, programowych i organizacyjnych spełniały wymagania dla tego kierunku na poziomie studiów pierwszego stopnia. **Pozostałe zajęcia ocenić można najwyżej na poziomie ponad dostatecznym, co sugeruje wdrożenie działań kontrolnych, mających na celu zmobilizowanie kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku „rolnictwo” do podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych.**

3) Politykę kadrową prowadzoną przez Instytut Politechniczny PWSZ w Suwałkach w aspekcie rozwoju ocenianego kierunku należy uznać za niespójną. Przede wszystkim ma ona charakter bierny. Na podstawie analizy struktury kadry dydaktycznej kierunku oraz jej dorobku naukowego stwierdzono, że nie wdrożono procedur i kryteriów doboru kadry pod kątem wymagań kierunku oraz realizowanych w procesie dydaktycznym efektów kształcenia.

Podstawowym celem polityki kadrowej Uczelni powinno być zapewnienie niezbędnej liczby pracowników naukowych z uwzględnieniem odpowiedniej proporcji pracowników samodzielnych i pozostałych pracowników akademickich. W ostatnim okresie nie zatrudniono żadnego nowego nauczyciela akademickiego, a polityka kadrowa opiera się głównie na osobach zatrudnionych w PWSZ jako drugim miejscem pracy. Z drugiej strony z przedstawionych dokumentów i rozmów z nauczycielami akademickimi wynika, że władze udzielają pomocy w uczestnictwie młodszych pracowników w konferencjach naukowych i w różnego typu stażach i szkoleniach. W ciągu ostatnich pięciu lat jedna osoba uzyskała tytuł naukowy profesora nauk rolniczych, jedna osoba stopień naukowy doktora habilitowanego i jedna osoba stopień naukowy doktora.

Asystenci zatrudnieni w Instytucie na podstawie umowy o pracę (podstawowe miejsce pracy) prowadzą działania zmierzające do przygotowania pracy doktorskiej. Mają możliwość dofinansowania badań w ramach uczestnictwa w projekcie pt. „Wsparcie kadry dydaktycznej PWSZ w Suwałkach szansą na rozwój gospodarczy regionu” nr WND-POKL.08.02.01-20-065/11 w ramach Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki, Działania 8.2 Transfer wiedzy, Poddziałania 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw, w projekcie: WND-POKL.08.02.01-20-068/11 „Wykwalifikowana kadra – konkurencyjny region” współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanym przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. Uczelnia wspiera również działania indywidualne pracowników odnośnie pozyskiwania dofinansowania zewnętrznego na badania.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni w Instytucie Politechnicznym mają także możliwość uczestniczenia w projektach, które mają na celu podnoszenie poziomu wiedzy oraz kwalifikacji zawodowych.

Kolejnym elementem polityki kadrowej jest okresowa ocena nauczycieli akademickich. Wykładowcy zatrudnieni w PWSZ im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach poddawani są takiej kontroli, która jest przeprowadzana po odpowiednim zarządzeniu Rektora. Za jej przeprowadzenie odpowiada Rada Instytutu, która powołuje Instytutową Komisję Oceniającą wyznaczając termin przeprowadzenia poszczególnych czynności oceniających. Ostatnia ocena miała miejsce na początku roku akademickiego 2012/2013 i obejmowała lata akademickie 2010/2011 – 2011/2012. W arkuszu oceny poszczególni pracownicy opisują swoją działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną. W arkuszu oceny znajduje się również opinia Dyrektora Instytutu, a także wyniki badań ankietowych

przeprowadzanych wśród studentów oraz wyniki hospitacji zajęć. Komisja Oceniająca analizuje następnie arkusz oceny i na podstawie przedstawionych danych ocenia danego nauczyciela akademickiego. Wyniki oceny są następnie przedstawiane pracownikowi. Nauczyciele, którzy zostali najwyżej ocenieni są typowani do nagród przyznawanych przez Rektora. Natomiast z nauczycielami uzyskującymi najniższe noty, Dyrektor Instytutu przeprowadza rozmowy wyjaśniające i przeprowadza ponowną ocenę pracy nauczyciela. Po dwukrotnej, negatywnej ocenie zostaje rozwiązany z nauczycielem stosunek pracy. Ocenie podlega także jakość prowadzonych zajęć w oparciu o hospitacje oraz oceny przeprowadzanej przez studentów, według ankiet zatwierdzonych przez Senat. Corocznie przyznawane są także nagrody dla osób, które mają szczególne osiągnięcia dydaktyczne lub naukowe. Pozwala to premiować osiągnięcia pracowników, w tym także zaangażowanie w procesach kształcenia i pracy dydaktycznej. Na zebraniu z pracownikami formułowano bardzo pozytywne opinie o sposobie i rzetelności oceny dokonywanej przez komisje hospitacyjną oraz o pomocy ze strony władz Uczelni i Instytutu, a zwłaszcza osobistemu zaangażowaniu dyrektora Instytutu w kształtowanie właściwej polityki kadrowej i pomocy w rozwoju naukowym i dydaktycznym kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku. Pracownicy zwracali jednak uwagę na nie najlepiej, według nich, opracowane formularze ankiet, które w niewielkim stopniu uwzględniają specyfikę kierunku. Należy zatem stwierdzić, że na Uczelni i w Instytucie wypracowano odpowiednie, standardowe instrumenty, które pozwalają kształtować politykę kadrową. Jednak te instrumenty nie w pełni są wykorzystywane do prowadzenia polityki kadrowej w ramach ocenianego kierunku.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich. Zespół Oceniający odbył przewidziane w procedurach oceny spotkanie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia na kierunku „rolnictwo”. W spotkaniu wzięło udział około 20 osób. Na wstępie Przewodnicząca Zespołu przedstawiła krótko zakres działania Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedurę oceny programowej kierunków studiów. Przedmiotem szerszej dyskusji były następujące zagadnienia:

- strategia rozwoju kierunku, w szczególności modyfikacja programu kształcenia i dostosowania kształcenia na ocenianym kierunku do specyfiki regionu (zwiększenie udziału przedmiotów dotyczących produkcji zwierzęcej, a zwłaszcza produkcji mleka) oraz kompetencji kadry dydaktycznej. Stwierdzono, że opracowując program kształcenia zgodny z ramami KRK nie wykorzystano szansy na jego modyfikację, co związane było ze zbyt pośpieszonymi działaniami.
- reformy programów kształcenia, szczególnie umożliwienie uczelniom kształtowania programów kształcenia. Pracownicy uważają, że należy doprowadzić do zmiany profilu studiów z ogólnoakademickiego na praktyczny. Dostrzegając pracochłonność związaną z przygotowaniem programów kształcenia zgodnych z KRK, wyrażano się z reguły pozytywnie o reformie.
- funkcjonującego w Uczelni i wizytowanej jednostce wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – dyskutowano o roli systemu zapewnienia jakości kształcenia w doskonaleniu procesu dydaktycznego, formalnym działaniu procedur przewidzianych w tym systemie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur związanych z modyfikowaniem programów kształcenia, systemu ankietyzacji i hospitacji zajęć dydaktycznych.
- finansowania procesu dydaktycznego, w szczególności braku środków na prowadzenie zajęć praktycznych, wycieczek i ćwiczeń terenowych.

W stosunku do poprzedniej wizytacji w niewielkim zakresie zmieniło się minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów, niemniej jednak minimum spełnia wymogi obowiązujących przepisów prawa.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1. **Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych** stanowiących minimum kadrowe jak i pozostałych nauczycieli akademickich umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu kształcenia.

Przeprowadzona ocena merytoryczna dorobku i kompetencji osób zaproponowanych do minimum kadrowego pozwala postawić tezę, że **warunek dotyczący minimum kadrowego na kierunku „rolnictwo” dla studiów inżynierskich pierwszego stopnia jest spełniony. Do minimum kadrowe kierunku zaliczono 9 nauczycieli akademickich**, w tym - 2 profesorów, 1 doktora habilitowanego oraz 6 doktorów, co jest zgodne z obowiązującymi przepisami (§ 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). Obsada zajęć dydaktycznych w takcie wizytacji **w wielu przypadkach budziła wątpliwości, gdyż poszczególni pracownicy realizują przedmioty mieszczące się co prawda w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, ale często odległe od ich specjalności naukowych i nie zawsze treści przedmiotów są zgodne z posiadanym dorobkiem publikacyjnym. Uczelnia po wizytacji zmieniła przydział zajęć dydaktycznych, dzięki czemu kompetencje nauczycieli będą zgodne z prowadzonym zajęciami. Zespół Oceniający zwraca uwagę na konieczność zobligowanie nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku do zwiększenia ich aktywności naukowej, która wyrażałaby się publikacjami zgodnymi z zakresem prowadzonych zajęć dydaktycznych.**

2. **Politykę kadrową prowadzoną przez Instytut Politechniczny PWSZ w Suwałkach rozwoju ocenianego kierunku należy uznać za bierną.** W ostatnim okresie nie zatrudniono żadnego nowego nauczyciela akademickiego, a polityka kadrowa opiera się głównie na osobach zatrudnionych w PWSZ jako drugim miejscem pracy. System wsparcia rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej istnieje, podobnie jak system oceny i weryfikacji nauczycieli ale instrumenty nie w pełni są wykorzystywane do prowadzenia polityki kadrowej w ramach ocenianego kierunku.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Opis bazy dydaktycznej Instytutu Politechnicznego przedstawia szczegółowo Raport samooceny (str.29-47). Instytut rozporządza własnymi pomieszczeniami dydaktycznymi w budynku dawnego Urzędu Wojewódzkiego w Suwałkach przy ul. Noniewicza 10. Po wykonaniu remontu i adaptacji dawnej Bursy Szkolnej kierunek „rolnictwo” uzyskał również laboratoria i sale wykładowe w podziemiach obecnego Domu Studenta.

Realizacja inwestycji pozwoliła na utworzenie przy ul. Noniewicza sal wykładowych, seminaryjnych, komputerowych oraz pracowni do nauki języków. Większość pomieszczeń w budynku zostało poddanych generalnemu remontowi, dzięki czemu powstały sale dydaktyczne spełniające wymogi i oczekiwania użytkowników. Wyposażono je w nowe meble, tablice i sprzęt multimedialny oraz wszystkie niezbędne pomoce naukowe. PWSZ

dysponuje w chwili obecnej salami dydaktycznymi, które mogą pomieścić około 1800 studentów, w tym czterema salami komputerowymi na 87 miejsc.

Wszystkie pomieszczenia Uczelni są połączone w sieć komputerową LAN, podzieloną fizycznie na trzy zespoły z oddzielnymi serwerowniami: dydaktyczną, biblioteczną i administracyjną. W strefie administracji działa m. in. Dziekanat wyposażony w system zarządzania wirtualnym dziekanatem BAZUS. System ten umożliwia pracownikom administracji szybką obsługę studentów, wydawanie zaświadczeń, elektroniczną rekrutację, kontrolę płatności, ewidencję kosztów, kontrolę procesu dydaktycznego i komunikację ze studentami za pośrednictwem Internetu.

W Instytucie Politechnicznym funkcjonują laboratoria :

- ✓ laboratorium agrofizyki (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium chemii rolnej (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium biologii z botaniką (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium chemii (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium materiałów budowlanych i technologii betonu (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium wytrzymałości materiałów i konstrukcji (jednorazowo może przebywać 20 osób),
- ✓ laboratorium geotechniki i geodezji (jednorazowo może przebywać 24 osoby),
- ✓ laboratorium fizyki budowli (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium nauki o materiałach i materiałów konstrukcyjnych, (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium nauki o materiałach, materiałów konstrukcyjnych i eksploatacji technicznej (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium elektrotechniki (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium metrologii (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium budowy i eksploatacji środków transportowych (jednorazowo może przebywać 16 osób),
- ✓ laboratorium technik wytwarzania,
- ✓ laboratorium techniki rolniczej (jednorazowo może przebywać 16 osób).

Ponadto na podstawie zawartych porozumień oraz nieformalnych uzgodnień, studenci kierunku „rolnictwo” odbywają niektóre zajęcia terenowe na poletkach dydaktycznych prowadzonych przez PWSZ w Suwałkach, na poletkach doświadczalnych prowadzonych przez Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, w Stacji Hodowli i Unasienniania Zwierząt w Olecku, w kilku indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz innych przedsiębiorstwach i instytucjach.

W 2006 r. Uczelnia uzyskała dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Działanie 1.3. Regionalna Infrastruktura Społeczna Poddziałanie 1.3.1. Regionalna Infrastruktura Edukacyjna, na realizację projektów „*Wyposażenie laboratoriów przedmiotowych dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach*” oraz „*Wyposażenie laboratoriów przedmiotowych na kierunek budownictwo dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach*”.

Głównym celem projektów było wyposażenie laboratoriów przedmiotowych z agrofizyki, botaniki i mikrobiologii, chemii i chemii rolnej oraz geodezji i geotechniki, wytrzymałości materiałów i konstrukcji, materiałów budowlanych i technologii betonu, fizyki budowli w nowoczesne, wysokiej jakości urządzenia i aparaturę laboratoryjną, umożliwiającą studentom praktyczną naukę zawodu i wykonywanie badań do prac dyplomowych. Wyposażenie laboratoriów po pewnych uzupełnieniach powinno umożliwić również kadrze dydaktycznej

prorowadzenie badań i rozwój naukowy, co nie jest jednak koniecznym warunkiem przy prowadzeniu studiów na pierwszym stopniu kształcenia. Obecny stan i wyposażenie laboratoriów agrofizyki, botaniki i mikrobiologii, chemii i chemii rolnej Instytutu Politechnicznego oraz laboratorium techniki rolniczej w budynku przy ul. Szkolnej pozwalają na pełną realizację zajęć dydaktycznych przewidzianych programem i umożliwiają osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia dla studiów inżynierskich pierwszego stopnia.

Zasoby biblioteczne przeznaczone dla kierunku „rolnictwo” gromadzone są w Bibliotece PWSZ w Suwałkach. Biblioteka jest jednostką organizacyjną o zadaniach dydaktyczno-usługowych. Ponadto pełni funkcję ogólnodostępnej biblioteki publicznej służącej mieszkańcom miasta i regionu. Zbiory Biblioteki dostosowane są do potrzeb dydaktycznych Uczelni i ściśle związane z kierunkami kształcenia. Na zasób biblioteczny składają się: wydawnictwa zwarte (podręczniki, skrypty), wydawnictwa ciągłe (dzienniki, czasopisma, zeszyty naukowe) oraz wydawnictwa specjalne (mapy, przewodniki, dokumenty multimedialne, normy). Posiadany przez Bibliotekę księgozbiór liczy 53 258 jednostki ewidencyjne, 8 495 Norm Polskich, 1 392 aprobaty i rekomendacje techniczne. Podręczniki i skrypty gromadzone są w ilościach wieloegzemplarzowych, od 3 do 15 egzemplarzy.

Księgozbiór podręczny udostępniany jest w wolnym dostępie. Dokumenty gromadzone w czytelni to: podręczniki akademickie, skrypty studenckie, najnowsze wydania encyklopedii ogólnych i dziedzinowych, słowniki specjalistyczne, terminologiczne polskie i dwujęzyczne, słowniki języka polskiego, słowniki dwujęzyczne, leksykony, monografie, tablice, wydawnictwa informacyjne. Księgozbiór uzupełniają także czasopisma i zeszyty naukowe, dostępne zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej. Liczba czasopism w prenumeracie na rok 2013 to 107 tytułów, w tym na kierunek rolnictwo 19 tytułów. Oprócz dostępu do tradycyjnych źródeł informacji Biblioteka umożliwia dostęp do elektronicznych (bibliograficznych i pełnotekstowych) baz danych z możliwością wydruku pełnych tekstów. Dostęp do baz opłacany jest w większości, w ramach licencji krajowych, przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Poprzez bazy studenci mają dostęp do literatury naukowej, w tym zagranicznej, w ilości 41 975 książek i 6 346 czasopism (stan na 2013 r.). Biblioteka posiada łącznie dostęp do 26 elektronicznych baz danych, w tym do 11 licencjonowanych dla kierunku „rolnictwa”. Zespół Oceniający w trakcie wizytacji zapoznał się z zasobami i organizacją biblioteki. Biblioteka pracuje w zautomatyzowanym systemie SOWA2/MARCC21, zapewnia bardzo dobry dostęp do zasobów papierowych i elektronicznych, współpracuje z innymi bibliotekami w kraju. Należy podkreślić liczne szkolenia i kursy dla pracowników i studentów różnych kierunków studiów, w tym również dla kierunku „rolnictwo”, które kształtują umiejętności studentów w zdobywaniu i wykorzystaniu informacji naukowej.

Z informacji uzyskanych od władz Wydziału wynika, że planowany jest dalszy rozwój ocenianego kierunku, w tym również stworzenie własnej bazy do szkolenia praktycznego. Wskazane byłoby również stworzenie lepszego zaplecza do prowadzenia przedmiotów z zakresu produkcji zwierzęcej.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, stwierdzili, iż zajęcia praktyczne odbywają się w odpowiednio wyposażonych salach, w których znajduje się niezbędny sprzęt multimedialny oraz w odpowiednio wyposażonych laboratoriach. Również dobór miejsc odbywania praktyk został oceniony przez studentów pozytywnie. Zdaniem Zespołu Oceniającego opinia studentów ma uzasadnienie w kontekście zastanej bazy dydaktycznej.

Baza dydaktyczna Uczelni dostosowana jest do korzystania z niej przez osoby niepełnosprawne. W patio Uczelni zamontowana jest specjalna winda umożliwiająca transport osób niepełnosprawnych. Wydzielone zostały również toalety dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia wyposażona jest także w podjazdy dla wózków inwalidzkich, zarówno na zewnątrz budynku jak i wewnątrz. Parking przy Uczelni posiada wydzielone

miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych. W Uczelni realizowano również projekt „Przełamy bariery – pracujmy razem” współfinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami. Przedsięwzięcie miało na celu wyrównywanie różnic między regionami w obszarze zatrudnienia i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, jak również wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Nowopowstałe sale dydaktyczno-sportowe są nadzorowane przez osoby niepełnosprawne, odpowiednio przeszkolone i specjalnie w tym celu zatrudnione przez Uczelnię.

Realizowana ocena kierunku „rolnictwo” była drugą oceną tego kierunku w PWSZ w Suwałkach. Poprzednia ocena infrastruktury dydaktycznej i naukowej przeprowadzona przez PKA nie wykazała uchybień, obecnie również można stwierdzić, że Uczelnia zapewnia bazę materialną i infrastrukturę niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Instytut Politechniczny zapewnia odpowiednią bazę dydaktyczną do realizacji procesu dydaktycznego na kierunku „rolnictwo” w odniesieniu do przedmiotów ogólnych i większości przedmiotów kierunkowych. W związku z potrzebami procesu kształcenia oraz uzyskiwania zakładanych w programie efektów kształcenia, szczególnie w zakresie umiejętności, koniecznym staje się organizacja zaplecza przeznaczzonego dla przedmiotów zootechnicznych.

Uczelnia dysponuje dobrze wyposażoną biblioteką. Biblioteka oferuje studentom wystarczającą różnorodność i liczbę egzemplarzy literatury podstawowej i uzupełniającej z zakresu zajęć dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku. Studenci (i pracownicy Wydziału) mają także dostęp do specjalistycznej prasy naukowej i branżowej. Korzystają także z zasobów biblioteki wirtualnej. Zgromadzone zasoby pozwalają na uzyskanie zakładanych efektów kształcenia na kierunku „rolnictwo”. Uczelnia zapewnia także bazę materialną uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Instytut nie jest zobligowany do prowadzenia badań naukowych w zakresie prowadzonego kierunku studiów. Stąd też, pracownicy Instytutu Politechnicznego nauczający na kierunku, nie prowadzą obecnie zaawansowanych badań naukowych. Niewielkie są też rozmiary współpracy międzynarodowej, choć Uczelnia w tym zakresie ma ambitne plany. Należy jednak odnotować, że prowadzone są badania w ramach realizacji inżynierskich prac dyplomowych, w laboratoriach funkcjonujących w Instytucie Politechnicznym. Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia, co jest istotne na kierunku o profilu ogólnoakademickim. Dodatkowo warto także zauważyć, że jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego nie dotyczy

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Uchwała nr 36 Senatu Państwowej Szkoły Zawodowej w Suwałkach z dnia 29 maja 2012 zawiera szczegółowe warunki i tryb rekrutacji na studia. Ogólne zasady rekrutacji na oceniany kierunek są umieszczone na ogólnodostępnej stronie internetowej Uczelni. Zasady rekrutacji na kierunek „rolnictwo” nie budzą zastrzeżeń. Rekrutacja kandydatów na studia jest prowadzona na podstawie wyników postępowania rekrutacyjnego, które obejmuje wyniki uzyskane z egzaminu maturalnego z przedmiotów takich jak: matematyka lub fizyka lub biologia lub chemia lub informatyka oraz język obcy. O kolejności przyjmowania kandydatów na pierwszy rok studiów na danym kierunku w ramach limitu miejsc decyduje łączna liczba punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym. Laureaci i finaliści olimpiad stopnia centralnego mogą być przyjęci na studia z pominięciem konkursu świadectw i bez dodatkowych egzaminów. Rejestracja kandydatów na studia jest prowadzona poprzez system elektroniczny. Zasady rekrutacji opisane są w sposób zrozumiały i klarowny. Rekrutacja na ocenianym kierunku uwzględnia zasadę równych szans i nie wprowadza dyskryminacji dla żadnej grupy kandydatów.

2) System oceny osiągnięć studentów stymuluje przyswojenie wiedzy oraz nabywanie umiejętności i kompetencji społecznych. Zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Studenci ocenianego kierunku są zaznajamiani z efektami kształcenia jakie powinni osiągnąć po zakończeniu danego przedmiotu. Według nich są wyrażone w sposób przejrzysty. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że nakład pracy i czasu niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest określony prawidłowo. Zadeklarowali także pełną znajomość wymagań zaliczeń cząstkowych, końcowych i egzaminacyjnych. System oceny osiągnięć studentów jest każdorazowo przedstawiany podczas pierwszych zajęć w semestrze. Za każdym razem określona jest forma zaliczenia końcowego oraz formy bieżącej weryfikacji postępów w nauce. Nauczyciele akademicy konsekwentnie stosują się do ustalonych zasad, stawiają przejrzyste kryteria i sprawiedliwie oceniają prace. Wśród wykorzystywanych najczęściej form należy wskazać typowe dla tego kierunku m.in. pisemne testy wiedzy, odpowiedzi ustne oraz pisemne prace projektowe. Studenci są informowani o możliwościach powtórzenia egzaminu oraz o możliwościach skorzystania z egzaminu komisyjnego.

3) Uczelnia wspiera mobilność studentów. Efektem tych działań jest prawidłowe zastosowanie systemu ECTS w procesie kształcenia. Studenci są wystarczająco informowani w kwestii funkcjonowania systemu ECTS. Na ocenianym kierunku istnieje możliwość skorzystania z wymiany międzyuczelnianej w ramach programu Erasmus, do czego studenci są zachęceni przez władze Uczelni. Współpraca międzynarodowa opiera się na uczestnictwie w programach Erasmus (praktyki) oraz Leonardo da Vinci (staże). W roku akademickim 2012/2013 dwoje studentów kierunku „rolnictwo” odbywało 3-miesięczne praktyki zawodowe na Litwie w ramach wymienionego programu. Ponadto w roku 2012 dziesięciu absolwentów kierunku odbywało staże zawodowe w Holandii w ramach programu Leonardo da Vinci. Taka sama liczba absolwentów wyjedzie na staż w 2014 r. Z racji niewielkiej skali wymiany międzynarodowej, niemożliwym jest ocenienie wpływu tej współpracy na możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Ponadto odnotować należy, że Uczelnia nie uczestniczy w żadnym programie wymiany krajowej.

Podczas spotkania studenci wyrazili opinię, iż poziom nauczania języków obcych jest wysoki oraz pozwala opanować także zakres słownictwa specjalistycznego w obszarze studiowanego kierunku.

4) System opieki naukowej i dydaktycznej na ocenianym kierunku należy ocenić pozytywnie. **Uczelnia zapewnia studentom właściwe wsparcie w procesie uczenia się.** Studenci podkreślają bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną. Mają zapewniony odpowiedni dostęp do wszystkich informacji związanych z procesem kształcenia. Wiele z nich znajduje się na stronie internetowej Uczelni. Dodatkowo na początku semestru nauczyciele akademicki przedstawiają studentom wszystkie niezbędne informacje dotyczące m.in.: potrzebnej literatury, zasad zaliczenia przedmiotu oraz godziny konsultacji. Godziny konsultacji są przestrzegane przez prowadzących zajęcia oraz odpowiednio dopasowane do potrzeb studentów. Kontakt studentów z nauczycielami akademickimi poza zajęciami dydaktycznymi odbywa się także za pośrednictwem poczty elektronicznej. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wskazali na bardzo dobry kontakt z nauczycielami akademickimi oraz rzetelne przekazywanie przez prowadzących nauczanych przez nich treści. Studenci informacje o poszczególnych przedmiotach czerpią z kart przedmiotów. Sylabusy zawierają bardzo szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów. Opis efektów kształcenia obejmuje wszystkie obszary, tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Ponadto, karty uwzględniają opis wymagań jakie musi spełnić student, aby uzyskać konkretną ocenę z przedmiotu oraz wykaz form zaliczenia przedmiotów i bieżącej weryfikacji postępów w nauce. Studenci uważają, iż zawartość sylabusów jest pełna, jednak nie widzą w nich większej przydatności w procesie uczenia się. Studenci uważają również, iż zalecane materiały dydaktyczne w pełni pomagają w realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia. Pozytywnie należy także ocenić fakt, że studenci mają możliwości wyboru promotora oraz zaproponowania własnych tematów prac dyplomowych. Wszystkie informacje są studentom przekazywane na bieżąco poprzez starostów, tablice ogłoszeń, stronę internetową.

Studenci podczas spotkania nie formułowali żadnych zastrzeżeń i negatywnych opinii dotyczących procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Program studiów jest pozytywnie oceniany przez studentów. Przedmioty są związane z planami zawodowymi studentów, pogłębiają ich wiedzę i umiejętności. Także organizacja zajęć jest dobrze oceniana przez studentów. Zaplecze dydaktyczne jest dobrze przystosowane do odbywających się w nich zajęć, wyposażone w odpowiedni sprzęt.

Studenci ocenianego kierunku pozytywnie oceniali działania Uczelni w sferze wspomagania procesu uczenia. Posiadają dostęp do biblioteki uczelnianej, jej księgozbiór spełnia ich oczekiwania i jest dostosowany do kierunku. Godziny otwarcia biblioteki w czasie semestru uwzględniają potrzeby studentów. Pozytywną ocenę uzyskała także praca administracji Instytutu. W opinii studentów dostępność dziekanatu jest odpowiednia, a jakość pracy osób tam pracujących jest bardzo wysoka..

Uczelnia wprawdzie nie posiada mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia w formie nagród i wyróżnień, przyznawanych ze środków własnych. Jednak przyznawane są stypendia Rektora zgodnie z Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym. W opinii studentów wysokość stypendiów jest zadowalająca. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymać student, który zaliczył co najmniej I rok studiów oraz uzyskał w poprzednim roku akademickim wysoką średnią ocen lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym lub znaczne osiągnięcia naukowe.

Generalnie przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach. Stypendia są przyznawane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w sposób przejrzysty i sprawny, jednakże z niewielkimi zastrzeżeniami. Regulamin obejmuje wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy

materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy. Zgodnie z art. 174 ust. 4 Ustawy podział dotacji uwzględnia proporcję między stypendiami socjalnymi a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów. Na wniosek samorządu studenckiego przyznawaniem pomocy materialnej zajmują się instytutowe komisje stypendialne, których większość stanowią przedstawiciele studentów, co jest zgodne z art. 176 ust. 3 oraz art. 177 Ustawy. W zakresie postępowań odwoławczych, właściwa jest odwoławcza komisja stypendialna, której skład również uwzględnia większość przedstawicieli studentów. Należy wskazać brak w Regulaminie istotnych regulacji związanych z zasadami przyznawania punktów za osiągnięcia naukowe, sportowe oraz artystyczne w związku z przyznawaniem stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Brakuje zapisów, które umożliwią, w sposób przejrzysty i zrozumiały, określić na jakich zasadach są one przyznawane. Studenci pozytywnie oceniają sposób organizacji wypłaty świadczeń socjalnych.

Studenci niepełnosprawni mogą starać się o dofinansowanie kosztów zadań związanych ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia m.in.: do 80% opłat za świadczenia i usługi edukacyjne, zakwaterowanie i wyżywienie w przypadku studiowania poza miejscem zamieszkania, dojazdów na Uczelnię, zakupu przedmiotów ułatwiających lub umożliwiających naukę, porad udzielanych przez psychologa.

Studenci pozytywnie oceniają zaplecze socjalne na terenie kampusu Uczelni. Mają do dyspozycji dom studencki. Doceniają dostęp do stołówki z możliwością skorzystania z ciepłego posiłku. Uważają jednak, że ceny są zbyt wysokie.

W odniesieniu do wspierania rozwoju zawodowego, kulturowego i społecznego studentów, działalność Uczelni również należy ocenić pozytywnie. Władze Uczelni są przychylne inicjatywom studentów oraz chętnie je wspierają, również finansowo.

W Uczelni działa Samorząd Studencki, który funkcjonuje na podstawie Regulaminu Samorządu Studenckiego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach. Organ ten opiniuje oraz bierze udział w tworzeniu regulaminu studiów oraz regulaminu przyznawania pomocy materialnej. Uczelnia w obecnej chwili zapewnia Samorządowi Studenckiemu niezbędne warunki do jego funkcjonowania w postaci pomieszczeń oraz sprzętu biurowego. Uczelnia wspiera Samorząd finansując organizowane przez jego członków inicjatywy. Przykładowo Uczelnia wspomaga działalność Samorządu Studenckiego w zakresie m.in. animacji życia kulturalnego na Uczelni.

Rozwój zawodowy studentów wspiera Akademickie Biuro Karier, które zajmuje się promocją i aktywizacją zawodową absolwentów i studentów. Zadaniem biura jest: pomoc studentowi i absolwentowi w poruszaniu się po rynku pracy, wsparcie w wyborze odpowiedniej ścieżki kariery, pośrednictwo w kontakcie z pracodawcami, prowadzenie szkoleń. Biuro Karier współpracuje m.in. z: Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pracodawców, firmami. Ponadto biuro prowadzi bazę danych studentów oraz absolwentów szukających pracy, a także bazę ofert pracy, staży czy praktyk. Akademickie Biuro Karier oferuje również bezpłatne konsultacje z doradcą zawodowym.

Szkoda, że w Instytucie nie działają Koła Naukowe, w których mogą zrzęcać się studenci ocenianego kierunku.

Studenci wyrazili zadowolenie z wyboru kierunku studiów. Bardzo pozytywnie oceniono kadrę prowadzącą zajęcia. Podkreślano, że zdecydowana większość prowadzących z dużym zaangażowaniem podchodzi do swoich zajęć i stara się przedstawiać zagadnienia w sposób umożliwiający ich zastosowanie w praktyce.

Studenci wizytowanego kierunku wiedzą jakie kroki podjąć w sytuacjach konfliktowych i kto w Instytucie oraz na Uczelni może im pomóc w takich sytuacjach. W indywidualnych sytuacjach studentom pomaga Dyrektor Instytutu oraz Prorektor ds. studenckich i dydaktyki.

W opinii studentów system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej spełnia ich oczekiwania w stopniu bardzo wysokim stopniu.

Reasumując, Uczelnia zapewnia szeroki zakres wsparcia naukowego, materialnego i socjalnego, co należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Wykazano także, że wyeliminowano odnotowane przy poprzedniej ocenie jakości kształcenia przeprowadzonej przez Zespół Oceniający PKA uchybienia formalne dotyczące spraw studenckich.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólneg - w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i umożliwiają przeprowadzenie procesu rekrutacji z poszanowaniem zasady równości oraz braku dyskryminacji.
- 2) System oceny osiągnięć jest powszechnie znany, przejrzysty i wystandardyzowany oraz motywuje studentów ocenianego kierunku do poszerzania swoich kompetencji.
- 3) Struktura programu kształcenia oraz działania Uczelni stwarzają możliwości wykorzystania programów wymiany międzyuczelnianej. Studenci posiadają wiedzę na temat systemu ECTS.
- 4) Uczelnia oferuje szeroki i odpowiedni zakres wsparcia dydaktycznego i socjalnego, a poprzez swoje działania wspiera rozwój studentów ocenianego kierunku, szczególnie w zakresie zawodowym.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w PWSZ w Suwałkach został wprowadzony Uchwałą Nr 52 Senatu Uczelni z dnia 26 czerwca 2012 r. **Dokument ten, załączony do Raportu samooceny (zał. nr 14), nosi znamiona wskazujące na jego pierwotne powstanie w innej niż PWSZ w Suwałkach uczelni.** Przykładem na potwierdzenie tego faktu, jest analiza treści §7 i §8, w ramach których używa się stwierdzeń „dziekan” oraz „wydział”, tj. organów nie istniejących w ramach PWSZ. Szczegółowa analiza całości dokumentu, z użyciem powszechnie dostępnych metod internetowego wyszukiwania tekstu pozwala stwierdzić, iż został on niemal **w całości skopiowany** z uchwały senatu innej uczelni funkcjonującej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Rektor PWSZ w Suwałkach po otrzymaniu Raportu z wizytacji podjął natychmiastowe działania mające na celu zmianę treści załącznika do Uchwały Nr 52 Senatu Uczelni. W odpowiedzi na Raport przesłał nową Uchwałę Senatu nr 11/2014 wraz z nową treścią załącznika dotyczącego zmiany Uchwały nr 52 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. E. Szczepanika w Suwałkach z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. E. Szczepanika w Suwałkach. Należy stwierdzić, że przesłane dokumenty są oryginalnymi dokonaniem PWSZ w Suwałkach, w związku z czym podstawowy mankament związany z funkcjonowaniem WSZJK w Uczelni przestał istnieć.

Na podstawie w/w dokumentu Rada Instytutu Politechnicznego Uchwałą Nr 20/2013 z dnia 19 listopada 2013 r. wprowadziła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w Instytucie Politechnicznym. Dokument ten, w sposób ogólny określa zakres funkcjonowania systemu na poziomie Instytutu. W sposób szczególny odnosi się on do problemu oceny i

weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, wyszczególniając dość obszerny katalog służących ku temu celowi działań o charakterze analitycznym. Warto jednak zauważyć, iż w znacznej większości planowane działania mają charakter analiz *ex ante*, nie odnosząc się tym samym do efektów kształcenia rzeczywiście osiągniętych przez studentów. Jedynie działania wymienione w pkt 6.a) i 6.b) wskazują na podejmowanie analiz efektów kształcenia osiągniętych odpowiednio: podczas praktyk zawodowych, w trakcie przygotowywania pracy inżynierskiej i egzaminu dyplomowego. Instytutowy wewnętrzny system nie zawiera natomiast szczegółowego opisu procedur i metod dokonywania przedmiotowych analiz, wobec czego nie można jednoznacznie stwierdzić, w jaki sposób będą one przebiegały.

Problem braku szczegółowych procedur, metod i kryteriów dokonywania analiz w ramach systemu uwidocznił się już na etapie wstępnych działań Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, która w sprawozdaniu z dnia 10 października 2013 r. dokonuje podsumowania dotychczasowych działań związanych z oceną wybranych aspektów jakości kształcenia, dokonywanych w odniesieniu do poszczególnych kierunków studiów. Analiza treści sprawozdania pozwala stwierdzić, iż poszczególne Kierunkowe Zespoły Oceny Jakości Kształcenia w swoich pracach przyjmowały różnorodną metodologię i kryteria dokonywanych ocen, która w niektórych obszarach była istotnie ze sobą rozbieżna (np. sposób dokonywania oceny prac dyplomowych, dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy).

Pomijając wykazane powyżej ułomności WSZJK należy stwierdzić, że Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia zgodnie z zarządzeniem Rektora PWSZ w Suwałkach ma określony zakres kompetencji, wykraczający ponad monitoring WSZJK. Do zadań Komisji należy więc opracowywanie nowych planów studiów opartych na efektach kształcenia, analiza, monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia oraz wdrażanie procedur wynikających z wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Instytutowa Komisja ds. Jakości Kształcenia ma obowiązek corocznego przedstawiania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia sprawozdań z rezultatów oceny jakości kształcenia w Instytucie. Istotnym uzupełnieniem systemu jakości kształcenia są Zespoły Oceny Jakości kształcenia działające na poszczególnych kierunkach studiów. Zespoły te także corocznie przedstawiają sprawozdania z oceny jakości kształcenia na kierunku. Zespół Oceniający PKA zapoznał się ze sprawozdaniem opracowanym w sierpniu 2013, analizującym jakość kształcenia w roku akademickim 2012/2013. Przedmiotem analizy były: zgodność efektów kształcenia na kierunku „rolnictwo” z efektami obszarowymi i dostosowanie ich do ewentualnego kształcenia praktycznego; sylabusy przedmiotów w zakresie sposobu weryfikacji zakładanych efektów kształcenia oraz zastosowania punktacji ECTS; przebieg i wyniki egzaminu dyplomowego; aktywizacja studentów w kierunku ich udziału w konferencjach, wystawach rolniczych itp. imprezach. Szkoda, że w sprawozdaniu w niewielkim zakresie przedstawiono plan działań naprawczych stwierdzonych uchybień.

Na ocenianym kierunku systematycznie, co semestr odbywa się proces ankietyzacji dotyczący oceny jakości zajęć dydaktycznych oraz oceny pracy jednostek administracyjnych PWSZ w Suwałkach. Ankiety są anonimowe. Kwestionariusz ankiety oceny jakości pracy nauczycieli akademickich składa się z 10 pytań, w których studenci oceniają m.in. przygotowanie merytoryczne, komunikatywność osoby prowadzącej zajęcia, atmosferę panującą na zajęciach oraz to, czy prowadzący przestrzegają terminów konsultacji, terminowo przychodził na zajęcia. Kwestionariusz posiada również miejsce na uwagi studenta. Z kolei kwestionariusz ankiety oceny jakości pracy jednostek organizacyjnych administracji pozwala studentom ocenić m.in. jakość świadczonych usług, godziny przyjęć, kompetencje pracowników dziekanatu, biblioteki, biura karier, kwestury, rektoratu. Dodatkowo studenci oceniają opiekuna praktyk i stronę internetową Uczelni. Wzory ankiet należy ocenić

pozytywnie. Pozwalają studentom w przejrzysty i zrozumiały sposób wyrazić opinię o pracy Uczelni oraz Instytutu.

Proces ankietyzacji stanowi integralną część systemu zapewniania jakości. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, iż są świadomi celu ankietyzacji, dlatego chętnie biorą udział w procesie. Studenci nie otrzymują informacji na temat wyników ankietyzacji oraz ewentualnych działań podejmowanych na ich podstawie. Jednakże sami nie zgłaszają potrzeby zmiany takiej sytuacji, ponieważ na bieżąco widzą efekty tego procesu.

Ogólnie funkcjonowanie wewnętrznego systemu jakości kształcenia na kierunku „rolnictwo” należy ocenić generalnie pozytywnie. Działania świadczą o rzeczywistym monitoringu jakości kształcenia i w zasadzie właściwej analizie uzyskanych wyników. W zakresie przewidzianym zarządzeniem Rektora został on wdrożony. Spełnia on znacząco swoją rolę. Należy jednak podjąć działania mające na celu standaryzację procedur i określenie sposobu działań naprawczych.

Należy także zaznaczyć, że w materiałach dosłanych przez Uczelnię w styczniu 2014 roku uwzględniono uwagi Zespołu Oceniającego PKA dotyczące jakości kształcenia. Uwagi te stały się podstawą modyfikacji procedur WSZJK. Rektor PWSZ w Suwałkach wprowadził dwa zarządzenia (nr 6/2014 i 7/2014), za pomocą których zmieniono zasady przeprowadzania ankietyzacji i hospitacji zajęć dydaktycznych oraz zasady postępowania przy przygotowywaniu i obronie pracy dyplomowej oraz przeprowadzaniu egzaminu dyplomowego, w szczególności opracowano nowy formularz oceny pracy dyplomowej. Analiza przesłanych dokumentów pozwala na stwierdzenie, że zastosowane procedury będą skuteczne.

2) W procesie zapewniania jakości kształcenia biorą udział zarówno nauczyciele akademicki jak i studenci. Zaangażowanie nauczycieli jest bardzo znaczące, bowiem to oni stanowią trzon Instytutowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Nadają też tej komisji odpowiedni kierunek działania. Przedstawiciele studentów biorą udział w pracach w/w komisji, gdzie mają wpływ na proces zapewniania jakości, choć na podstawie przeprowadzonej wizytacji można stwierdzić, że ich udział raczej jest dość bierny.

W Instytucie działa Samorząd Studencki, z którym Dyrektor Instytutu na bieżąco uzgadnia kwestie wynikające z zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z wymogiem art.161 ust.2 w/w ustawy regulamin studiów jest uzgadniany z samorządem studenckim. Samorząd Studentów współpracuje także z władzami Uczelni przy organizacji działań promocyjnych.

Przedstawiciele samorządu studenckiego posiadają wiedzę o działaniach podejmowanych przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże nie są zainteresowani braniem udziału w takich przedsięwzięciach.

Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, studenci mają zapewniony udział swoich przedstawicieli w Senacie Uczelni jako pełnoprawnych członków tego organu, w ilości zgodnej z art.61 ust.3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Szczególnie dobrze układa się współpraca Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi, których opinie na temat realizowanego programu studiów w znaczący sposób wpływają na dostosowywanie go do aktualnych wymagań gospodarki i rynku pracy. Jak już zaznaczono w pkt 1 raportu interesariusze przekazują swoje uwagi do programu kształcenia na kierunku „rolnictwo”. Ponadto interesariusze zewnętrzni chętnie współpracują z władzami Instytutu w zakresie organizacji praktyk studenckich. W związku z powyższym należy generalnie stwierdzić, że udział środowisk społeczno-gospodarczych w budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia jest znaczny. Uczelnia wypracowała mechanizmy współpracy i nadal poszukuje nowych dróg zmierzających do zacieśnienia kontaktów i wykorzystania tej współpracy do ciągłego modyfikowania programów kształcenia.

Przeprowadzona wizytacja wskazała również na wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania wewnętrznego systemu jakości kształcenia oraz dotyczących spraw formalno-prawnych zauważonych w trakcie poprzedniej wizytacji w roku 2010.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		+/-	+
umiejętności	+	+	+		+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		+/-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zastrzeżenia budzi podstawa prawna funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w PWSZ w Suwałkach. Jednak sama struktura i funkcjonowanie tego systemu w ocenianej Uczelni i akredytowanej Jednostce jest zadowalająca. Na kierunku „rolnictwo na bieżąco monitorowana jest jakość kształcenia. Należy dopracować procedury służące budowaniu wysokiej jakości kształcenia, w tym podejmowania działań naprawczych.
- 2) Interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni uczestniczą w procesie zapewnienia jakości kształcenia w stopniu pełnym.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			

5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych²					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Kierunek studiów „rolnictwo”, pomimo mniejszej jego atrakcyjności wśród studentów, jest jednym z ważniejszych kierunków prowadzonych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach. Jego znaczenie wynika z umiejscowienia Uczelni w regionie o dużym znaczeniu w gospodarce rolnictwa. Oferta dydaktyczna w ramach tego kierunku jest na bieżąco dostosowywana do zmieniających się potrzeb środowiska społeczno-gospodarczego oraz aktualnych trendów w nauce. Obecnie trwają prace polegające na zmianie profilu kształcenia na praktyczny, co jest niezwykle istotne z punktu widzenia przyszłych kandydatów, którzy wywodzą się zazwyczaj ze środowisk wiejskich i w zasadzie wracają na swoje własne gospodarstwa. Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku „rolnictwo” charakteryzuje się odpowiednim dorobkiem naukowym i doświadczeniem zawodowym, przy czym należy podejmować działania służące nabywaniu określonych kompetencji potrzebnych w procesie dydaktycznym oraz dostosować potencjał nauczycieli do efektów kształcenia realizowanych na kierunku.

Z punktu widzenia realizacji procesu dydaktycznego infrastruktura Instytutu jest odpowiednia. Szczególnie należy docenić podejmowane przez Uczelnię działania służące dopracowaniu się własnego poletka doświadczalnego i kolekcji odpowiednich roślin. Studenci mają odpowiednie wsparcie naukowe, dydaktyczne, materialne i społeczne. Choć liczba studentów studiujących na kierunku nie jest imponująca, to są oni mocną stroną, ze względu na zdecydowane plany życiowe związane z rolnictwem.

Opracowania wymaga podstawa prawna funkcjonowania Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Suwałkach. Jednocześnie należy zaznaczyć, że Uczelnia wypracowała odpowiednią strukturę i metody działania w zakresie WSZJK. System ten na kierunku został wdrożony, przy czym należy doprecyzować procedury jego funkcjonowania oraz określić działania naprawcze.

Pomimo zmniejszającej się liczby kandydatów na studia perspektywy funkcjonowania kierunku są dobre. Wynikają one z umiejscowienia kierunku na Uczelni znajdującej się w typowo rolniczym regionie i ciągłej pracy nad poprawą atrakcyjności oferty kształcenia.

Stwierdzone w wyniku wizytacji uchybienia formalno-prawne dotyczące podstawy prawnej funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w PWSZ w Suwałkach zostały skorygowane poprzez podjęcie Uchwały Senatu nr 11/2014 wraz z nową treścią załącznika określającego zasady działania WSZJK w PWSZ w Suwałkach.

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Należy stwierdzić, że przesłane dokumenty są oryginalnymi dokonaniem PWSZ w Suwałkach, w związku z czym podstawowy mankament związany z funkcjonowaniem WSZJK w Uczelni przestał istnieć. Jednocześnie należy zaznaczyć, że Uczelnia wypracowała odpowiednią strukturę i metody działania w zakresie WSZJK. System ten na kierunku został wdrożony, wykazane w trakcie wizytacji niewielkie uchybienia dotyczące procedur jego funkcjonowania na kierunku „rolnictwo” zostały skorygowane natychmiast po przeprowadzonej wizytacji. W związku z powyższym brak jest obecnie zastrzeżeń do funkcjonowania WSZJK w ocenianej Jednostce. Ocenę za kryterium 8 należy zatem podwyższyć na „w pełni”.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Raport opracowała

Prof. dr hab. Grażyna Jaworska